Poštarina paušalirana

Šumarski List

IZDAJE JUGOSLOVENSKO ŠUMARSKO UDRUŽENJE

Uređuje redakcioni odbor. — Glavni i odgovorni urednik: prof. dr. Aleksandar Ugrenović

Br. 3. Zagreb, 1. marta 1926. God. 50.

Sadržaj:

Ugrenović: Treći šumarski fakultet. — Šivic: Izenačenje lovskih zakonov. — Милетић: Контролне методе. — Mahr: Sušenje hrastika. — Hufnagl-Veseli: Praktično uredjivanje šuma. — Sedamdesetletnica. — Trgovina i industrija. — Наука и настава. — Literatura. — Политика. — Udruženje. — Личне вијести. — Oglasi.

No. 3 **Revue Forestière** 50 Année

Pour les affaires forestières, de l' industrie et du commerce des bois.
Rédigée par le Comité de Rédaction.
Rédacteur en chef: Prof. dr. Aleksandar Ugrenović

Edition de l' Union Forestière Iougoslave 2 Rue Vukotinović Zagreb, Iougoslavie. — Paraît chaque mois. Conditions de l'abonnement pour l'étranger Din. 120 par an. — Résumés en langue française.

Sommaire:

Ugrenović: La troisième faculté forestière. — Šivic: Loi sur chasse. — Miletić: Méthodes de contrôle. — Mahr: Dépérissement des chenaies. — Hufnagl-Veseli: L' aménagement des forêts. — L' anniversaire. — Commerce et industrie. — L' enseignement et les sciences. — Bibliographie. — Politique. — Union. — Nominations et mutations. — Adjudications.

Šumarski list

izlazi svakog prvog u mjesecu na 3—5 tiskanih araka.

Članovi redovni J. Š. U. dobivaju ga besplatno nakon podmirenja članskog god. doprinosa od 50 Din.

Članovi pomagači a) kategorije plaćaju godišnje 25 Din.
b) „ „ „ 100 Din.

Članovi utemeljitelji i dobrotvori dobivaju ga nakon jednokratnog dopriosa od 500 dot. 3000 Din.

Pretplata za nečlanove iznosi godišnje 100 Din.

Pretplata se šalje za članove iz Slovenije na podružnicu J. Š. U. u Ljubljani na ček. broj 11.054 ili po poštnoj nakaznici, za sve ostale pak na ček. J. Š. U. 34.293 ili na adresu blagajnika: Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2.

Uredništvo i uprava nalazi se u Šumarskom domu Zagreb, Vukotinovićeva ul. 2. Telefon 6—60.

Za oglase plaća se:

Za stalne oglase (inserate) kao i za dražbene oglase:

1/1 strana 500 (petstotina) Din. 1/4 strane 175 (stosedamdesetpet) Din.
1/2 strane 300 (tristotine) Din. 1/8 strane 90 (devedeset) Din.

Kod trokratnog oglašivanja daje se 15%, kod šesterokratnog 30% i kod dvanaesterokratnog 50% popusta.

Sakupljači oglasa dobivaju nagradu.

Gospodi saradnicima.

Da bi se uredjivanie Šumarskog Lista moglo provesti što lakše i brže, upravljamo ovu molbu gospodi Saradnicima.

Članci: neka obradjuju što savremenije teme, u prvom redu praktična pitanja. Teorijski radovi dobro su nam došli. Za prevod treba pribaviti dozvolu autora.

Bilješke: dobro su nam došle o svim važnijim pitanjima i dogadjajima, koji su u vezi sa šumarstvom.

Rukopisi: neka kod članaka obuhvataju otprilike osam do dvanaest štampanih stranica ili multiplum toga broja. Neka su po mogućnosti pisani mašinom ili čitljivo rukom. Pisati treba samo na neparnim stranicama. Sa desne ivice svake stranice treba ostaviti prazan prostor od tri prsta širine. Rečenice treba da su kratke i jasne. Izbor dijalekta i pisma prepušten je piscu. Rukopisi se štampaju onim dijalektom i pismom, kojim su napisani, ukoliko autor izrično ne traži promjenu.

Slike: u prvom redu dobri pozitivi na mat (ne sjajnom) i glatkom (ne hrapavom) papiru — neka ne budu ulijepljeni u tekst već zasebno. Ako se šalju negativi, treba ih zapakovati u čvrste kutije.

Crteži: neka budu izvedeni isključivo tušem (nikako ne tintom) na bijelom (ne žutom) risaćem papiru. Mjerilo na kartama treba označiti samo olovkom.

Honorari: za originalne članke 20 D., za prevode 12·50 D po štampanoj stranici.

Separatni otisci: Moraju se zasebno naručiti. Trošak snosi pisac.

Uredništvo.

Treći šumarski fakultet.

U dnevnim listovima čitamo ovu noticu i prenosimo je bez promjene:

»Sarajevska trgovačka i obrtna komora obratila se predsjedniku vlade, ministrima šuma i ruda te prosvjete, svim članovima finansijskog odbora i narodnim poslanicima Bosne i Hercegovine, da se zauzmu za osnutak visoke šumarske i rudarske škole u Sarajevu. Popratila je tu molbu ovim obrazloženjem: Bosna je od svih pokrajina Jugoslavije najbogatija na rudama. Bogatija je ležištima ugljena i naslagama željezne rudače od svih ostalih pokrajina. Slično je i sa drugim rudama.

I u drvarskoj industriji igra Bosna veoma važnu ulogu. Ima oko 2 i pol milijuna hektara šume, većinom na čisto šumovitom zemljištu. Ima dva velika šumsko-industrijska preduzeća (Steinbeiss te Eisler i Ortlieb), koja preradjuju godišnje po 300.000 kvadr. m. drveta, nekoliko poduzeća sa kapacitetom godišnjeg preradjivanja po 100.000 kub. m. i dosta manjih.

Sarajevo bi bilo podesno za sijelo ovakove škole, još k njemu gravitiraju Dalmacija i Crna Gora i dobar dio Srbije (željeznička pruga Užice-Vardište). Uz visoku šumarsku školu imala bi se osnovati montanistička škola, jer šumarska i rudarska nastava imadu mnogo dodirnog. Sarajevo ima državnih zgrada, u koje bi mogle biti smještene te visoke škole«.

Kako vidimo ozbiljno je pokrenuto pitanje osnivanja šumarske i rudarske visoke škole u Sarajevu. Nama nisu pri ruci originalni i vjerodostojni podaci te navodne predstavke i intervencije. Mi ne znamo kojim sve argumentima operiše predlagač u tom cilju. Prema tome ne možemo ni da se upustimo u osvjetljivanje tih argumenata. Očekujemo, da će Udruženje na narednoj sjednici svoje uprave zauzeti gledište u tom pitanju.

Za sada se moramo zadovoljiti samo tim, da se načelno zadržimo na ovoj temi i da ocijenimo vrijednost onih argumenata, što ih iznosi štampa.

Osnovati visoku šumarsku školu u Sarajevu značilo bi podići i treće ognjište naše visoko-školske nastave. Značilo bi podržavati u Jugoslaviji — tri visoke šumarske škole.

Mi razumijemo trgovačko-obrtničke komore, koje smatraju svojom dužnošću da pokreću pitanja, koja su kadra da unaprijede interese trgovine i obrta njihove oblasti rada. Mi razumijemo nastojanja jedne korporacije, koja ide za tim, da se ožive ekonomski i privredni interes grada, u kojem je njeno sjedište i interesi gradjana, čiji su predstavnici u toj korporaciji. Mi razumijemo i narodne poslanike, koji će se lako zagrijati za ovakove nove ideje, naročito onda ako oni od ostvarenja te ideje očekuju izvjesne koristi za — mandate i partiju. Ali ne možemo da propustimo da mi kao stručnjaci, koji nismo vezani nikakovim obzirima, osim onih prema otadžbini i struci, ne progovorimo u ovako krupnom pitanju. Nije to samo naše pravo, već je to upravo i naša dužnost.

Mi nikako ne vjerujemo, da će državna vlast, rješavajući ovaj predlog, moći da zastane na sitnom gledištu pokrajinskih, korporacijskih i drugih užih interesa. Mi ne vjerujemo da će državna vlast ući u rješavanje ovih pitanja a da nije konzultovala današnje predstavnike šumarske nastave i nauke — fakultete — i najjači stručni forum šumara-praktičara — Šumarsko Udruženje. Državna će vlast moći i morati da pristupi k riješenju ovog pitanja samo na taj način da drži na umu isključivo najviše i faktične državne interese i da operiše sa stvarnim razlozima.

Da podizanje treće šumarske visoke škole nije za nas opravdani državni interes — o tome ne treba trošiti riječi. Ta nedavno smo donijeli članak iz širih stručnih krugova, da su već dva današnja šumarska fakulteta za nas priličan luksus. A sad se evo diže novi fantom — treća šumarska visoka škola. Opravdavanje podržavanja triju šumarskih fakulteta ili davanje pristanka za podizanje trećeg šutnjom šumarske javnosti značilo bi — stručnu neuračunljivost.

Ishodište, sa koga je pošao predlog sarajevske komore, posve je krivo. Gledište, da je šumovitost nekoga kraja odlučna kod odabiranja sjedišta neke visoke šumarske škole, posve je pogrešno. Za nastavu nisu potrebne što veće površine šuma već što veća mogućnost lakog upoznavanja svih biljno-geografskih regija, svih vrsti drveta, svih vrsti uzgoja, svih načina podizanja, iskorišćavanja, uredjivanja i uprave šuma na različnim kategorijama posjeda. Dakle ne radi se o šumi — prašumi, već o šumi, na kojoj se vide i rezultati dugogodišnjeg rada šumara-uzgajača, -uredjivača, -eksploatatora, -upravnika. U prvom su redu te šume od vrijednosti po nastavu. Da u tom smjeru — dakle kao objekti nastave — bosanske šume uprkos velikog procenta šumovitosti Bosne, ne stoje na prvom mjestu, poznato je ne samo nama šumarima ,već i široj javnosti.

Savremena šumarska nastava treba da se razvija na univerzitetima, a ne izolovanim visokim ško-

l a m a. Ta si je osnovna misao već u praksi prokrčila puteve osnivanjem šumarskih fakulteta i ne treba da je mi tek ovdje teorijski branimo. Nije cilj visoke nastave da dade upravnom aparatu okretne izvršivače mehaničkih radova, kojih — rado priznajemo — ima u šumarstvu prilično. Njena je svrha, da da široke elemente teorijskog obrazovanja, pomoću kojega će se mehanički elementi obrazovanja lako dokučiti u samoj praksi. Ona treba da oplodjava praktično znanje teorijskim istraživačkim radom i da trajno prima nove pobude za taj rad iz ruku prakse. Cilj visoke šumarske nastave mora da bude dalji od običnoga »drilovanja«. Ona mora da ispomogne izgradjivati šumarstvo kao nauku, kako bi ova opet donijela što veće koristi praksi. Dakle podržavanje veze šumarstva sa bliskim naukama osnovni je uslov za razvoj nastave, nauke i prakse, te njihovih predstavnika.

Ovaj cilj može da poluči šumarska nastava samo onda, ako je moguće o d r ž a v a n j e v e z a s a o s n o v n i m i p o m o ć n i m d i s c i p l i n a m a biološke, matematičko-tehničke i pravno-ekonomsko-komercijalne prirode. Zato se traže nastavnici-specijaliste. Ove ne može dati sama šumarska visoka škola. Oni mogu da se nadju samo na srodnim visokim školama i fakultetima. Iz ovoga praktički slijedi, da u sjedištu šumarske visoke škole mora da budu i sve te srodne visoke škole, kako bi se ta veza mogla i održati. Tih veza Sarajevo, koje nema ni univerziteta ni tehničke visoke škole — nemože nikako dati.

Savremena visoka šumarska škola treba da se nalazi n a r a s k r s n i c i ž e l j e z n i č k i h p u t e v a, kako bi se moglo lahko prilaziti šumskim objektima. Sarajevo je u tom cilju posve nezgodno poradi svoga perifernog položaja i velike udaljenosti od najvažnije saobraćajne linije Beograd, Zagreb, Ljubljana, na kojoj zapravo leži najveća čest za nastavu najvažnijih šumskih objekata.

Konačno u j e d i n j a v a n j e r u d a r s k e i š u m a r s k e n a s t a v e, d a n a s j e p o s v e m a n e s a v r e m e n o. Ono je bilo razumljivo u njihovim prvim počecima, dok je i rudarstvo imalo sa šumarstvom jednu zajedničku crtu — dok je jedno i drugo bilo empirija i dok je rudarstvo bilo važnije od šumarstva.

Golema je razlika izmedju rudarstva i šumarstva. Rudarstvu je cilj da iskoristi izvjesno prirodno blago, koje se nalazi gotovo u tlu. Kad je to iskorišćavanje dovršeno, prepušta se to tlo svojoj sudbini. O njemu niko više ne vodi računa. Šumarstvu nije cilj da samo iskoristi šumu. Njegov je osnovni i najvažniji zadatak daleko veći i dublji. Ono treba da na zemljištu, na kojem je šuma iskorišćena, — stvara novu šumu. Rudar samo eksploatiše — mogli bi reći — on samo žanje plodove, kojih on nije stvarao. Šumar mora da u času žetve vrši i sjetvu. On treba da stvara nova dobra, on treba da producira plodove, koje će opet žeti oni,

što će doći poslije nas. Dakle rudar je samo eksploatator u punom smislu te riječi. Šumar ako je samo eksploatator, prestaje biti šumar. On je šumar samo onda, ako podržava mogućnost trajne produkcijone snage zemljišta. Šumar je privrednik u punom smislu te riječi.

Zato po svom osnovnom zadatku poljoprivredna i šumarska privreda — ma kolikogod se one razlikovale u načinu ekonomisanja — čine jednu prirodnu cijelost. U tu cijelost danas više nikako ne pristaje rudarstvo. Iz toga razloga danas je jedino ispravno vezivanje šumarske nastave sa poljoprivrednom a nikako ne sa rudarskom.

Ako se već radi o tome, da se u Sarajevu podigne visoka škola za montanistiku — mi i sami uvidjamo potrebu jedne takove škole — onda treba to pitanje tretirati zasebno. Posve je neispravno dovoditi u medjusobnu vezu rudarsku i šumarsku nastavu. Posve je promašeno potrebu osnivanja montanističke visoke škole, obrazlagati mogućnošću podizanja još jedne — šumarske visoke škole.

Mi očekujemo, da će naši fakulteti i naše Udruženje znati naći puta i načina da upozore državnu vlast na sve štetne posljedice podizanja treće šumarske visoke škole i njenog neprirodnog vezivanja o rudarsku nastavu, uslijed čega bi čitav sistem organizacije naše visoke šumarske nastave mogao sići u posve krivi kolosjek. A sve to na očitu i veliku štetu najširih državnih interesa.

Ugrenović.

„La troisième faculté forestière".

A l'occasion d'une proposition de la Chambre du Commerce et d'Industrie à Sarajevo en faveur d'une École des mines et Forêts l'auteur démontre que du point de vue forestière une telle école est inutile.

Rédaction.

Ing. Anton Šivic:

Ali je izenačenje lovskih predpisov potrebno?[1]

(S posebnim ozirom na stanje v Sloveniji.)

I.

Začnem naj najprej pri razmerah v Sloveniji, kjer smo prevzeli ob prevratu deloma raznolične lovske zakone, naredbe in predpise in sicer:

celo vrsto izza posameznih let izvirajočih cesarskih patentov, minist. ukazov in deželnih zakonov za območje bivše Kranjske;

enoten deželni lovski zakon za območje bivše Štajerske z izvršilnimi naredbami in manjšimi dodatnimi naredbami;

enoten deželni lovski zakon za območje bivše Koroške z izvršilnimi in dodatnimi naredbami;

ogrski lovski zakon za območje Prekmurja in Medjimurja.

Razen lovskih predpisov prihajajo v zvezi z izvrševanjem lova v poštev še razni drugi zakoni in pravilniki, minist. ukazi, itd., ki se navajajo pozneje na drugem mestu tega spisa.

Pri tolikšni množini lovskih predpisov je službeno poslovanje v razmeroma ne velikem teritoriju Slovenije precej komplicirano in je bila uprava brez primernega izenačenja zelo otežkočena.

Prva potreba, da se izenačijo posamezni predpisi je nastala, ko so se začele urejati poprevratne razmere in je bilo treba odpraviti težkoče ki so obstojale l. 1919 glede lovskih kart, različnih za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Ogrsko, — katerih deli tvorijo današnjo Slovenijo. Da za leto 1920 ni bilo treba tiskati in izdati četvero različnih vrst lovskih kart, smo takrat predpise o lovskih kartah enostavno izenačili. Ker pa so bila tudi določila o prepovedanem lovskem času, v vsaki navedenih bivših dežel drugačna, treba je bilo tudi ta določila izenačiti in natisniti tudi na hrbet izenačene lovske karte.

Izenačenje se je izvršilo brez dolgotrajnih anket, resolucij in pozivov, temveč si je takratna Deželna vlada za Slovenijo dala sestaviti po svojem Gozdarskem oddelku besedilo za naredbi, ki sta izšli v Urad-

[1]) Primerjaj razpravo ing. A. Šivica: „Proučavanje lovstva v naši kraljevini," objavljeno v „Lovcu" l. 19[illegible]

nem listu in sicer dne 6. decembra 1919., Ur. l. štev. 784 (z dostavkom z dne 10. decembra 1920., Ur. l. štev. 469) in naredba z dne 22. decembra 1919., Ur. l. štev. 826 (z dostavkom z dne 10. januarja 1920., Ur. l. štev. 25). Obe naredbi sta bili leta 1922 uzakonjeni.

Da se olajša uradovanje in da bodo lovci, ki prebivajo na bivših, sedaj ne več obstoječih deželnih mejah lažje obvladali lovske zakonite predpise, se je gozdarski oddelek takratne Pokrajinske uprave za Slovenijo že začetkom leta 1921 bavil z namero, da izenači za teritorij Slovenije po možnosti vse obstoječe lovske predpise ter da sestavi, zaslišavši poprej interesovane faktorje in njihove zastopnike: Pokrajinski oddelek za kmetijstvo, Slov. lovsko društvo, Kmetijsko družbo za Slovenijo, Muzejskega društva odsek za varstvo prirode, modern in danim razmeram prikladen lovski zakon za območje vse Slovenije.

II.

Ko se je bilo v I. poglavju označeno delo baš pričelo, je prišla odredba ministrstva za šume in rudnike iz Beograda, ki je zahtevala, da naj se čimprej pribavi material za načrt okvirnega lovskega zakona, primernega za območje vse države. Tej odredbi se je Gozdarski oddelek takoj odzval je poslal jeseni 1921 osnutek[2]) za tak zakon, ki se je sestavil sporazumno z gori navedenimi faktorji, ter se je prilagodil načelom Vidovdanske ustave. Tudi nekatere druge pokrajine so predložile osnutke.

Ne ozirajoč se mnogo na te osnutke je posebna komisija v ministrstvu za šume in rudnike leta 1922 izdelala poseben načert,[3]) ki pa nima za podlago našga zakupnega sistema, temveč načelo prostega lova, kakršno je bilo in je v ozemlju prejšnje Srbije, ki pa ne omogoča racionalnega lovstva.

Proti izvedbi načrta te komisije se je kmalu dvignil velik odpor iz raznih krajev ozemlja izven bivše Srbije. Posebne resolucije so sklenili na v to svrho sklicanih sejah: »Hrvatsko društvo za gajenje lova i ribolova« v Zagrebu dne 15. februarja 1922, »Slovensko lovsko društvo« v Ljubljani dne 28. marca 1922 in istega meseca tudi »Jugoslovensko šumarsko udruženje«.

Vsa akcija je nato zastala, vendar pa se je skušalo doseči sporazum, da bi se mogel ustvariti primeren načrt za okvir lovskega zakona v državi ter se je šlo pri tem tako daleč, da se koncedira krajem, ki imaju prosti lov, da istega obdrže, dokler niso tam, odnosno v posameznih srezih

[2]) Osnutek je natisnjem v „Lovcu" v članku, navedenem na naslovni strani tega spisa v opazki pod črto.

[3]) Tudi ta načrt je objavljen v „Lovcu" istotam.

in oblastih dotičnih krajev dani pogoji, ki bi omogočili podlago, da preidejo tudi tam do zakupnega sistema.

Začetkom leta 1925 se je pričelo ministrstvo za šume in rudnike ponovno baviti s predmetom in kabinet ministrstva je nekoliko preuredil in glede na razmere predelal osnutek, ki je bil došel svojčas iz Slovenije. Želel je oživotvoriti akcijo radi izenačenja lovskih predpisov posebno v svrho vnapredenja lovstva v krajih, kjer je isto skoro propadlo.

V to svrho je bilo treba omogočiti, da se prizadeti krogi seznanijo z okvirnim osnutkom. Treba je bilo sestaviti primerno obrazloženje, poleg tega pa tudi pokazati vzorec, ki naj pove, kako si je predstavljati detaljne lovske zakone, to je: »Oblastne uredbe« ter pravilnike in v olajšanje poslovanja upravnim uradom (sreskim poglavarjem) potrebne obtazce, kakor so na primer: Pravilnik za dražbo občinskega lova in za zakupne pogodbe z obrazci za razglas in za zapisnik o dražbi lova, za zakupne pogodbe za lovske osredke; pravilnik glede tarife za uradne stroške razsodišč in za povračilo škode po lovu in po divjačini z obrazci za zapisnik razsodišča, zapisnik za razprave in razsodbo, za odpravek razsodbe itd; — pravilnik glede katastra lovišč z obrazci za kataster občinskih, samosvojih lovišč, ter razni statistični obrazci, itd., itd. Skratka, treba je bilo pribaviti substrat za uvedbo akcije, ki je bila zamišljena tako, da ministrstvo raspošlje posameznim lovskim udruženjem ali društvom najprej okvirni osnutek in obrazloženje v izjavo ter stavljenje izmenjevalnih ali dopolnilnih predologov. Nato bi se bil v centrali skušal urediti osnutek, ki bi po možnosti upoštevalo glavne, po lovskih društvih doprinešene, posebno pa soglašajoče predloge.

Po tem, konkretizovanem osnutku bi se že lahko v centrali sami primerno preuredili detalji, t. j. uzorci za oblastne uredbe, pravilnike in drugo, nato pa bi se tudi vse to poslalo lovskim udruženjem, da izrazijo svoje mnenje tudi glede teh, detajlnih predpisov.

Na ta način bi se izoblikoval operat, ki bi se mogel končno predložiti parlamentu.

Ker je bilo treba, da nekdo takoj, to je tekom kratkih par tednov, sestavi in uredi material, ki naj služi opisani nameri, je kabinet ministrov ukazal piscu teh vrstic, da pribavi vse potrebno. Slednji se je, kolikor so mu dopuščali redni službeni posli, takoj lotil dela in dal izdelke pregledati g. dr. T. Pri sestavi načrta za oblastne uredbe in pravilnike je upošteval velik del besedila iz osnutka deželnega zakona za bivšo deželo Kranjsko.[4])

[4]) Leta 1915 je bil sankcioniran enoten lovski zakon za Kranjsko. Zaradi vojnih razmer pa ta zakon ni bil razglašen v deželnem zakoniku in zatorej ni stopil v veljavo.

Ko je bil pribavljen omenjeni material, so prejela posamezna lovska udruženja od ministrstva najpoprej okvirni osnutek in obrazloženje, da se izrazijo, kakor že gori opisano. Obveščeno je bilo tudi Jugoslovensko šumarsko udruženje, dočim je od kmetijskih korporacij bilo povabljeno menda samo »Gospodarsko društvo« v Zagrebu, da se izjavi.

Vendar pa doslej ni uspelo, spraviti akcijo v pravi tek. Nasprotno. Jugoslovensko šumarsko udruženje je sprejelo povodom glavne skupščine v Dubrovniku dne 15. septembra 1925. na predlog svoje lovne sekcije zaključek,[5]) da naj se zaenkrat opusti forsiranje predloga o novem lovskem zakonu in sicer glede na to, da je kongres lovcev v Zagrebu dne 10. septembra 1925 izjavil, da v poedinih pokrajinah obstoječi lovski zakoni za sedaj odgovarjajo svojim svrham. Treba je le, da se isti strogo izvajajo.

III.

Pokrajinska uprava v Sloveniji je likvidirana; po zakonu o obči upravi in o podeli zemlje na oblasti sta bili ustanovljeni »Ljubljanska« in »Mariborska« oblast.

K ljubljanski oblasti spadajo:

Večji del bivše kronovine Kranjske, v kolikor ni pripadel Italiji (postonjski srez, velik del logaškega in mali del kranjskega in radovljiškega sreza) ter mariborski oblasti (krajevne občine Trojane, Špitalič in Motnik);

od Koroške občina Jezersko (sedaj v območju kranjskega sreza);

od bivše Štajerske pa sreza Laško in Brežice;

srez Kastav, (dodeljen ljubljanski oblasti vsled zakona o podeli zemlje na oblasti in sklepa ministrskega sveta z dne 19. avgusta 1924).

V ljubljanski oblasti veljajo torej za sreze:

A) **Radovljica, Kranj (izvzemši občino Jezersko), Kamnik, Logatec, Ljubljana, Kočevlje, Črnomelj, Novo mesto, Litija, Krško,** sledeči lovski predpisi (ces. patenti, zakoni, naredbe in tako dalje):

Ces. Patent z dne 28. februarja 1786., o lovstvu in tatinskem lovu. (Ta ces. patent je bil s poznejšimi (specialnimi) zakoni deloma modificiran in je torej le v posameznih določilih še vedno veljaven.)

Ces. Patent z dne 7. marca 1849., drž. avstr. zak. štev. 154, ki ureja izvrševanje lovske pravice. (Deloma izpremenjen s poznejeje navedenim min. ukazom z dne 15. decembra 1852., drž. avstr. zak. štev. 257.)

[5]) Glej str. 693. „Šumarskega lista" l. 1925.

Ukaz min. za notranje zadeve z dne 31. julija 1849., drž. avstr. zak. štev 342, ki podaja nekatera pojasnila k ces. patentu z dne 7. marca 1849., (deloma izpremenjen s pozneje navedenim min. ukazom z dne 15. decembra 1852., drž. avstr. zak. štev. 257.)

Ukaz min. za notranje zadeve z dne 10. septembra 1849., drž. avstr. zak. štev. 386, ki pojasnjuje ces. patent z dne 7. marca 1849.

Ukaz min. za notranje zadeve z dne 15. decembra 1852. drž. avstr zak štev. 257, o uživanju lovske pravice.

Zakon z dne 27. septembra 1887., dežel. zak. štev. 27 za Kranjsko, s katerim se prenarejajo nekatera zakonita določila o izvrševanju lovske pravice.

Zakon z dne 17. aprila 1884., dežel. zak. štev. 9 za Kranjsko, s katerim se uvajajo lovske karte za Kranjsko deloma izpremenjen z zakonom z dne 10. decembra 1899., dežel. zak. za Kranjsko štev. 2 ex 1900, in z naredbo deželne vlade za Slovenijo z dne 6. decembra 1919., štev. 784 Ur. l., in 10. decembra 1920., štev. 469 Ur. l, ki je bila deloma izpremenjena, ko je bila zakononjena dne 28. februarja 1922., štev. 419 Ur. l.

Zakon z dne 19. maja 1889., dežel. zak. štev. 12 za Kranjsko, o povračilu škode po lovu in po divjačini.

Uzakonjena naredba z dne 28. februarja 1922., štev. 378 Ur. l. s katerim se izenačujejo predpisi o prepovedanem lovskem času v območju pokrajinske uprave za Slovenijo z dne 22. decembra 1919., štev. 826 Ur. l. z dopolnilom z dne 10 januarja 1920., štev. 25 Ur. l.)

B) Za občino Jezersko v Kranjskem srezu:

Zakon z dne 4. avgusta 1902., dežel. zak. štev. 15 ex 1903., s katerim se je izdal lovski zakon za Koroško. Glede lovskih kart in prepovedanega lovskega časa je deloma izpremenjen z zakoni iz leta 1922., odnosno prejšnimi naredbami deželne vlade za Slovenijo, navedenimi med zakoni zgoraj pri A.)

Izvršilne naredbe: 10. maja 1903., dež. zak. štev. 16; 10. maja 1903., dež. zak. štev. 17; razglas dež. vlade za Koroško z dne 10. maja 1903., dež. zak. štev. 18; 10. maja 1903., dež. zak. štev. 19; 10. maja 1903., dež. zak. štev. 20.

Dodatne naredbe: min. za zemljedelstvo z dne 16. januarja 1908., štev. 2261., glede samolastnega lova in z dne 13. januarja 1910., dež. zak. štev. 5, glede divjega kozla.

C) Za sreza Laško in Brežice:

Zakon z dne 21. septembra 1906., dežel. zak. štev. 5 ex 1907., s katerim se je za Štajersko izdal lovski zakon.

Izvršilne naredbe: 26. marca 1907., dežel. zak. štev. 18; 26. marca 1907., štev. 19; 26. marca 1907., dež. zak. štev. 20; 26. marca 1907., dež. zak. štev. 21.

Delna izprememba je bilu odrejena z naredbo z dne 7. oktobra 1912., dež. zak. štev. 42.

Glede lovskih kart in prepovedanoga lovskega časa je bil štajerski lovski zakon izpremenjen z zakoni iz leta 1922, odnosno prejšnjimi naredbami deželne vlade za Slovenijo, navedenimi med zakoni pri točki A.)

Naredba štajerskega namestništva z dne 20. julija 1885., dežel. zak. štev. 14, o pokončavanju roparske divjačine s strupom, izpremenjena z naredbo z dne 20. marca 1908., dež. zak. štev. 32.

D) Za srez Kastav:

Ces. patent z dne 28. februarja 1876., naveden pri točki A.)

Ces. patent z dne 7. marca 1849., naveden pri točki A.)

Minist. ukaz z dne 15. decembra 1852., naveden pri točki A.)

Zakon z dne 27. septembra 1887., dež. zak. za Istro štev. 30, o izvrševanju lovske pravice.

Zakon z dne 30. junija 1886., dež. zak. za Istro štev. 12, o lovskih kartah v kolikor ni dejansko izenačen v za Slovenijo uzakonjeno naredbo deželne vlade z dne 28. februarja 1922., štev. 419 Ur. l.

Zakon z dne 18. novembra 1882., dež. zak. štev. 28 za Istro, o prepovedanem lovskem času v kolikor ni dejanski izenačen za Slovenijo z dne 31. oktobra 1922., štev. 378 Ur. l. uzakonjeno naredbo deželne vlade.

K mariborski oblasti spadajo vsi deli bivše kronovine Štajerske, v kolikor niso ostali Avstriji,

dalje deli Koroške,

občine Trojane, Špitalič in Motnik od bivše Kranjske,

Prekmurje in Medjimurje.

V Mariborski oblasti veljajo torej za sreze:

Ptuj, Ljutomer, Šmarje, Celje (izvzemši občine Trojane, Špitalič in Motnik), Gornji grad, Slovenjgradec, Prevalje (izvzemši sodni okraj Prevalje), Maribor levi breg, Maribor desni breg, Konjice: zakoni, izvršilne naredbe, itd., ki so navedeni pri ljubljanski oblasti za sreza Laško in Brežice pri točki C).

Za sodni okraj Prevalje sreza prevaljskega: zakoni, izvršilne naredbe, itd., ki so navedeni pri ljubljanski oblasti za občino Jezersko pri točki B).

Za občine Trojane, Špitalič, in Motnik: zakoni, naredbe, itd., ki so našteti pri ljubljanski oblasti za sreze Radovljica, (izvzemši Jezersko), Kamnik, Logatec, Ljubljana, Kočevje, Črnomelj Novo mesto, Litija, Krško, — pri točki A).

Za Prekmurje in Medjimurje:

Ogrski lovski zakon, ki se nahaja v Zakonskem članku XX. iz leta 1883. in v Zakonskem članku XVIII. iz leta 1871., ki vsebuje predpise o zakupodaji občinskih lovišč, v kolikor niso bili zakoniti predpisi za vse območje Slovenije izenačeni glede lovskih kart z uzakonjeno naredbo z dne 28. februarje 1922., štev. 419 Ur. l. in glede prepovedanega lovnega časa z uzakonjeno naredbo z dne 28. februarja 1932., Ur. l. štev. 378.

Glede Medjimurja ni povsem jasno, ali veljalo tudi zanj izenačbe, ki smo jih imeli v Sloveniji. Medjimurje spada namreč sedaj upravno k mariborski oblasti.

Poleg navedenih zakonov prihajajo glede izvrševanja lova še posredno v poštev za vse kraje[6]) Slovenije:

Uzakonjena naredba o varstvu redkih in za Slovenijo tipičnih in za znanstvo pomembnih živali in rastlin in o varstvu špilj v področju pokrajinske uprave za Slovenijo z dne 28. februarja 1922., Ur. l. štev. 377. (Poprej naredba deželne vlade za Slovenijo z dne 19. februarja 1921., Ur. l. 9tev. 64)

S tem zakonom sorodni so zakoni o varstvu za poljedelstvo koristnih ptičev.

Razglas pokrajinske vlade za Slovenijo z dne 21. januarja 1922., štev. 216, o premijah za pokončevanje volkov, objavljen v Ur. l. štev. 10 leta 1922.) Izpremenjen z razglasom velikih županov ljubljanske in mariborske oblasti z dne 24. decembra 1925., Ur. l. štev. 393/116.

Zakon o taksah in pristojbinah in pravilniki. Za lovstvo važna je tarif. postavka 101/a in člen 108 pravilnika k tej postavki, ker določa takso na lovske karte.

Določbe o javni straži in sicer:

Min. ukaz z dne 2. januarja 1854., drž. avstr. zak. štev 4, o pripustitvi gozdarskega in lovskega osebja k prisegi za varstvo lova.

Min. ukaz z dne 1. julija 1857., drž. avstr. zak. štev. 124, o lastnostih, potrebnih za prisego za gozdno in lovsko varstvo; deloma izpremenjen z novelo h kazenskemu zakoniku z dne 15. novembra 1867., drž. avstr. zak. štev. 131.

Min. ukaz z dne 20. avgusta 1857., drž. avstr. zak. štev. 159., o pravici gozdnega in lovskega varstvenega o osebja do orožja.

Važen je tudi zakon o posesti in nošenju orožja z dne 18. februarja 1922., Ur. l. štev. 78/30 in pravilnik od meseca avgusta 1924., Ur. l. štev. 257/81.

Zakon z dne 16. junija 1872. drž. avstr. zak. štev. 84, o oblastvenem delokrogu osebja, postavljenega v obrambo posameznih gran zemljedeljstva.

Ta skromen popis obstoječih pravnih odnošajev priča, da nimamo le v Sloveniji vobče, temveč tudi v območju ljubljanske, kakor mariborske oblasti, da celo na teritoriju posameznih srezov raznovrstne lovske predpise.

---

[6]) Glede Medjimurja sedaj se nismo povsem na jasnem.

Upravno poslovanje pri srezih in pri oblasti, upoštevanje zakonov in predpisov po lovskih upravičencih in gostih, še bolj pa nadzor po poklicanih oblastvih, uradih, šumarjih, lovskih zaprisežnih čuvajih, žandarmeriji, itd., so močno otežkočeni, posebno tedaj, ako uradništvo, žendarmerija in drugi organi mnogokrat menjajo službena mesta.

Tudi se je moralo izdanje enotnih tiskovin, ki mnogo pripomorejo k hitrejšemu poslovanju, vspričo tako raznoličnih predpisov opustiti.

Vračam se k vprašanju, koje sem zastavil v naslovnih besedah tega razmotrivanja in mislim, da sem marsikoga prepričal o tem, da ne bi bilo brez koristi, izvršiti izenačenje lovskih zakonov in predpisov vsaj v Sloveniji, oziroma v območju vsake izmed naših obeh oblasti.

„La loi sur la chasse".

L' auteur traite la possibilité d' unification des dispositions des lois sur la chasse.

Rédaction.

Инг. Жарко Милешић [Загреб]:

О контролним методама уређивања преборне шуме.

Уредништво »Шумарског Листа« позвало ме још прошле године,[1]) да након издања превода Хуфнагловог дјела: »Практично уређивање шума«, напишем краћи приказ о т. зв. контролним методама уређивања преборне шуме. Пошто се превод г. Весели-ја примиче крају, то се према томе приближило и вријеме, да дадем тај замољени и давно обећани приказ. Да искрено кажем, волио бих писати о том предмету тек на основу проучавања тих метода у самој пракси и у шумама у којима се оне примјењују већ дужи низ година. На том темељу би се дошло до реалнијег и поузданијег мишљења о вриједности и употребивости тих метода и у нашим преборним шумама. Пошто ми то поближе упознавање, на жалост, није било могуће, то ћу се ограничити на приказ тих метода онако, како сам их могао упознати из литературе.

Напомињем, да је питање саме битности и унутарњег састава преборне шуме један још доста таман и непроучен проблем. Осим тога ни сам начин уређивања преборне шуме није још довољно искристализован, па сам мишљења, да ће овај приказ контролних метода добро доћи нашој стручној јавности и то тим прије, што у нашој држави имамо знатних површина Крша, а тај је права домена преборне шуме.

Само проучавање питања о преборној шуми и њеном уређивању остављамо за једну самосталну и већу радњу; овом приликом ћемо се позабавити једино с контролним методама, као једним фрагментом из читавог компликованог питања преборне шуме и њеног уређивања.

Темељна идеја контролних метода.

Принцип ових метода састоји се у систематском и опетованом инвентарисању дрвних маса у шуми, као и упоређивању тих инвентара и коначно тачном контролисању свих сјеча вршених у тим шумама за вријеме протекло између два инвентарисања. Контрола сјеча и контрола стања шуме је саставни и битни дио ових

[1]) Види Шумарски Лист г. 1925. број 5. стр. 313.

метода. На основу тих реалних и конкретних података калкулише се текући периодички прираст шуме помоћу ове темељне једнаџбе.[2])

$Z = V_2 - V_1 + N$ Та једнаџба значи:

Текући прираст Z, произведен у извјесној периоди времена једнак је: диференцији садање дрвне масе V_2 установљене најновијим инвентарисањем и оне масе V_1, која се у тој истој шуми налазила на почетку периоде. Тој диференцији треба још додати дрвну масу N, искориштену у тој шуми за вријеме трајања односне периоде, па се на тај начин израчуна тражени прираст за то доба.

Ваљани резултат те формуле базира на ова два предусловa:

1. Квалитет инвентарисања шумског капитала на почетку и концу периоде треба да је једнак.

2. Све сјече вршене за вријеме између два инвентарисања, која слиједе један за другим, треба да су најригорозније евидентиране; осим тога и установљење њихове масе треба да је једнаког квалитета са инвентарисањем шумског капитала. Једино у оном случају, ако су ти предуслови испуњени, могу се добивени резултати сматрати поузданима.

Из наведене једнаџбе се разабире, да је у случају: $V_2 = V_1$, текући прираст једнако искориштеној маси. Другим ријечима, шумски капитал се није промијенио, што значи, да би се досадањи етат шуме могао и надаље искориштавати, уколико против тога нема какових нарочитих разлога.

Према томе је, у својој теоретској замисли, принцип контролних метода прост и једноставан. А према Knuchel-u[3] су само једноставне методе у пракси употребиве, јер се једино оне могу у њој трајно одржати. Због тога, тај разлог говори свакако у прилог ових метода.

Постанак контролних метода.

Заметак контролних метода можемо да наслутимо већ у Broilliard-овом[4])дјелу, у којем налазимо, да се етат преборних

[2]) У француској транскрипцији изгледа ова темељна једнаџба нешто другачије, али ми навађамо ове ознаке, јер су нашој јавности због бољег познавања њемачке литературе приступније.

[3]) Dr. Hermann Knuchel: Ueber die Anpassung der Betriebseinrichtung an die heutigen wa'dbaulichen Verhältnisse. Bern 1923. str. 2.

[4]) Ch. Broilliard: Cours d' aménagement. Paris 1878. str. 189.: Pour fixer la prossilibité des coupes jardinatoires ou le nombre de pieds d' arbres à exploiter chaque année, on peut se baser sur le chiffre des anciens jardinages ou sur la production du sol en bois exploitables.

сјеча (la possibilité des coupes jardinatoires) може темељити и на резултатима дотадањих сјеча, ако су такови познати. Међутим према Biolley-у је прави зачетник контролних метода Gurnaud, који је већ године 1879. изложио употребу те методе код уређивања извјесних преборних шума. Та Gurnaud-ова идеја у то доба није била довољно запажена, па није могла да се опћенито прошири. Али, уза све то она није била ни одбачена. Контролном методом су уређиване шуме кантона Neuchâtel у Швицарској још године 1889. док коначно на основу постигнутих резултата, та метода буде прописана за уређивање свих преборних шума тога кантона и то у њеном поједностављеном облику.

Приликом народне швицарске изложбе г. 1914. издао је кантон Neuchâtel споменицу о повијести и начинима уређивања својих јавних шума; том приликом су истакнуте и разлике појединих метода како у начину рада тако и у постигнутим резултатима. Тим поводом су били изложени и принципи као и поступак контролне методе. Пошто је у најновије вријеме оживјело питање преборне шуме и то не само у теорији него и у пракси и не једино у Швицарској него и у самој Њемачкој, (Види т. зв. Dauerwaldbewegung од Möllera и Wiebecke-а), го је само уређивање преборне шуме тиме добило новог замаха.

Водећи рачуна о савремености тога питања, H. Biolley је сакупио многе чланке Gurnaud-а, који су били расути по разним часописима, употпунио их својим радовима о том предмету, па је читави тај материјал логичним, духовитим и убедљивим начином изложио у нарочитом дјелу: L' Aménagement des Forêts par la méthode du controle. Paris 1920.

H. Biolley, инспектор шума у Швицарској, данас је главни протагониста »контролиста«, па ћемо се код овог приказа контролних метода највећим дијелом послужити споменутим његовим дјелом.

Примјена контролних метода.

Због своје крајње једноставности могао би се према Knuchel-u. принцип контролних метода примјењивати без разлике у свим шумама, а не једино у преборним. Међутим разлог такове једностране примјене контролних метода јест једноставан. За шуме које се искориштавају чистом или оплодном сјечом или краће за правилне високе шуме постоји до у танчине разрађена идеологија Heinricha Cotte, Carl Heyera, Presslera, Judeicha i Stötzera о нормалној или класичној високој шуми. За уређивање таквих високих шума постоји и према томе мноштво система и метода тако, да није

било потребе обазирати се на такав систем, какав произлази из идеологије контролних метода. Међутим, била би само добит кад би се читави систем уређивања шума поставио на што једноставније темеље, јер се наука о нормалној, класичној високој шуми готово хипертрофички развила. Стога се чини оправданим оштри Tichy-jev)[5], а и Biolley-ев[6]) суд о тим системима уређивања.

Идеја нормалности одвише је прожимала читаву науку о уређивању шума. Тежећи нормалности није се довољно водило рачуна о конкретним приликама шуме, јер је нормалност била крајњи циљ и тежња. Крај таквих прилика није чудо, ако су шумско-узгојни моменти били потиснути у позадину. Превласт су добили шумско-уређајни или таксациони фактори. Стога с правом каже Biolley (исто дјело, стр. 13.): „L' aménagement, devenu une discipline pour soi, a perdu son sens; il est devenu son propre but, alors qu' il ne doit être qu' un moyen, le moyen créé pour assurer le positivisme de la culture".

Сврха тако правилно схваћеног позитивизма у науци о узгајању шума јест — подизати њен прираст, учинити га максималним, превађати шуму у што боље стање и потпуно искориштавати све природне силе, да би се получио што бољи ефект продукције. Тако схваћени позитивизам, према Biolley-у, не може да продре у науку о уређивању шума и праксу све дотле, док се шуме уређују на темељу временских фактора: старости и опхо дње.

Замјеном појмова дебљине стабла и старости као и унашањем споменутих временских фактора у преборну шуму још више се замрсило и онако доста тамно питање уређивања преборне шуме.

Док за правилну високу шуму имамо мноштво система и метода за уређивање, то се није знало како да се уређује преборна шума, јер су се дотадање методе рада код ње показале неупотребивима. То ће и бити један од главних разлога, како истиче Roger Ducamp[7]) у посвети Biolley-евој књизи, да је преборна шума имала толико противника.

Уз такове прилике није стога чудо, ако су се контролне методе бациле на оно поље рада, гдје је било више слободе и изгледа у потпуни успјех. Главно поље рада контролних метода јест дакле у преборној шуми. Стога говорећи о тим методама, ријеч је у правилу о уређивању таквих шума.

[5]) A. Tichy: Die Forsteinrichtung in Eigenregie 1884. str. 3.

[6]) Biolley: Споменуто дјело, стр. 13. — Предговор: S'il y a un domaine qui soit resté fermé au positivisme de la science moderne, c' est bien celui de l' aménagement des forêts."

[7]) Biolley: Spomenuto djelo, str. 9.

Идеологија контролних метода.

Према Biolley-у је главна задаћа узгајања шума: продукција што веће множине и што вриједнијих сортимената, а све то у што краћем времену. Према томе, настојање за што вишом таковом продукцијом треба да прожима сваког узгајача шума. Нарочито, да би се постигао максимум продукције треба што боље искористити све природне силе, које судјелују у тој производњи.

Тим поводом Biolley опажа, да висока, правилна шума не води довољног рачуна о тим захтјевима, јер не искоришћава у довољној мјери природне силе. Нарочито не искоришћава у довољној мјери хранива, која се налазе у атмосфери. Већ сама та чињеница, да преко 40% састојина дрвета потјече из зрака, говори зато, да веза између састојине и атмосфере треба да буде што тјеснија и интимнија. Тиме Biolley потврђује ранији Tichy-јев[8]) захтјев у истом погледу. Најбоље искоришћење атмосферских хранива прије је могуће у преборној шуми, која читави ступ атмосфере испуњава довољним бројем органа способних за асимилацију. Напротив, код правилне високе шуме прилике зато већ нису тако повољне.

Biolley износи абнормалну појаву, да текући прираст у правилној високој шуми врло рано почима да пада са старошћу, и то апсолутно и релативно. Ту своју тврдњу доказује конкретним примјером, састављеним на темељу швицарских скрижаљака о прирасту. Према овому износи:

У доби	од 30	год.	дрвна маса:	81	м³;	прираст	13·1	м³;	постотак прираста:	16·91%
	40	„	„ „	225	„	„	14·4	„	„ „	6·40 „
	50	„	„ „	351	„	„	15·1	„	„ „	4·30 „
	60	„	„ „	462	„	„	14·6	„	„ „	3·16 „
	70	„	„ „	553	„	„	13·6	„	„ „	2·46 „
	80	„	„ „	630	„	„	12·5	„	„ „	1·98 „
	90	„	„ „	690	„	„	11·1	„	„ „	1·61 „
	100	„	„ „	740	„	„	9·6	„	„ „	1·29 „
	110	„	„ „	780	„	„	8·1	„	„ „	1·04 „
	120	„	„ „	806	„	„	6·4	„	„ „	0·79 „

Biolley налази, да овакав течај прираста не може да задовољава. Мјесто да текући прираст неког станишта буде сталнији и да се по могућности непрестано одржава на једној висини, тај прираст са старошћу пада. Тек нова састојина и нова продук-

[8]) A. Tichy: Der qualifizirte Plenterbetrieb, str. 19. „Die Menge und Qualität der jährlichen Productionsleistung des Bestandes hängt ganz und gar von der Intensität der Ausnützung des verfügbaren Standraumes, d. h. von dessen möglichst entsprechender Ausfüllung mit lebenden Baumschäften ab".

ција у стању су, да прираст и његов постотак дигну, али и то само за краће вријеме, јер те величине са вишом старошћу поновно падају. Одатле се разабире, да се у животу састојине, правилне високе шуме, измјењују периоде јачег и слабијег прираста, чему је разлог нарочити састав таковог облика шуме, код којег поједини добни разреди запремају територијално одијељене површине. Споменуте осцилације прираста нису никако у складу са истакнутим циљем о полученју трајног максимума продукције.

Због тога Biolley потпуно забацује свако оперисање с временским Факторима, јер се помоћу њих не може контролисати успјех дјеловања појединих фактора продукције. Једини фактор помоћу којега је могућа та контрола јест прираст. Он је уједно најбољи одраз тежње за позитивизмом. Према томе полученје максималног прираста јест главна тежња контролних метода.

Полазећи са те тачке гледишта, Biolley схваћа у много ширем опсегу ово стање, које се у класичној науци о уређивању шума назива нормалним. Biolley уопће није склон појму нормалности, а поготово у оном смислу, у којем се односи на нормалну дрвну залиху.[9]) Нормална залиха њемачке уређајне литературе била му је одувијек нека Фата Моргана, непозната у француској науци о уређивању шума. Таково схваћање нормалне дрвне залихе према Biolley-у није исправно, јер не води рачуна о њеној биолошкој функцији;; оно је осим тога оптерећено и недостацима у шумско-узгојном и господарском погледу.

Оно стање, које се у класичној науци о уређивању шума дефинира као нормално, схваћа Biolley[10]) на овај начин: „То је оно стање, у којем шума трајно продуцира највећи могући прираст што вриједнијег материјала, али крај најмање могуће дрвне масе«.

Из овога се разабире, да Biolley унаша у ту дефиницију и економске моменте јер наглашује, да треба продуцирати:

1. Што већи прираст;
2. Што бољих квалитета, али:
3. Са што мањим уложеним капиталом.

Ону масу састојине, која је не само потребна да се стално налази на јединици површине, него, која је и довољна да трајно

[9]) H. Biolley: Das Abnorme im Begriffe „Normalvorrat". Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen 1916. str. 53. (Превод са француског).

[10]) H. Biolley: L'Aménagement и т. д. стр 61.: „ . . . . . le maximum accessible des produits se trouve réalisé par le minimum de matériel".

произваћа максимум прираста зове Biolley »рационалном залихом.[11]) Само стање такове састојине означује Biolley: мирним, непомичним или боље: уравнотеженим (étale).[12])

Та рационална дрвна залиха није нека апсолутно стална и непомична величина, која би се могла и унапријед установити за сва времена. То је једна варијабилна величина, која се приликом ревизије може и промијенити, ако то затраже темељити разлози. Осим тога она овиси о врсти дрвећа, смјеси, станишту и сврси господарења, па се уопће не да унапријед декретирати. Њену приближну висину могуће је установити тек након дужих помних опажања или експериментирања, одакле и потјече друго име ове методе: „la méthode experimentale.“ Ту сад настаје нова задаћа науке о уређивању шума, да изради методе, помоћу којих ће се доћи до поузданих резултата о висини и саставу те рационалне залихе.

Међутим, да би се већ приликом првог уређивања, кад још немамо довољних искустава прошлости, створила нека слика о уравнотеженом стању преборне шуме, препоруча Biolley да се оно окружје, које нам се у погледу масе на 1 ха, брзини прирашћивања, квалитети материјала и стању потстојне састојине чини најповољнијим, сматра уравнотеженим. Тиме оно постаје прототипом или типичним за сва остала окружја, која се налазе на сличним стаништима. Али, тиме још није престало наше настојање, да ово за сад типично окружје и даље еволуционишемо и то у оном правцу, који нам се чини најповољнијим. Код тога се може десити, да течајем времена нађемо које друго окружје, чија ће својства боље одговарати нашим жељама у погледу уравнотеженог стања. На тај начин ће се постепено, на етапе, образовати типови преборне шуме карактеристични за свако станиште.

Уз садање прилике и сазнање претпоставља контролна метода, да је нека састојина уравнотежена, ако исказује по 1 ха масу од којих 300—400 м³. Сам унутарњи састав те масе одређен је постотним размјером громада појединих дебљинских разреда. Тако од читаве масе уравнотежене састојине треба да отпада на:

1. Танки материјал: од 17·5—32·4 цм прсног промјера: 20%
2. Средњи „ „ 32·5—52·4 „ „ „ 30%
3. Јаки „ „ 52·5 и више „ „ „ 50%

Тај размјер дрвних маса појединих дебљинских разреда не може се опћенито прописати. Он овиси о приликама

[11]) H. Biolley: Das Abnorme im Begriffe „Normalvorrat“. str. 64.

[12]) H. Biolley: L' Aménagement des Forêts str. 63.

станишта, сврси господарења као и многим другим Факторима Што више, ни код једне те исте шуме тај размјер не мора бити константан, него се приликом каснијих ревизија може и мијењати, ако зато постоје оправдани разлози.

Општенито говорећи, питање равнотеже (étale-a) овиси о локалним приликама као: бујности вегетације, извозу, сврси господарења, о најмањем промјеру испод којега се не врши инвентарисање и коначно о ширини дебљинских разреда.

Уз такове податке постају потпуно сувишни временски Фактори: старост и опходња, код уређивања преборних шума. Размјер добних разреда, који је камен темељац оних метода које опериШу површинама, губи сваку важност. Мјесто њега саставља се преглед о структури шуме према дебљинским разредима.

Како се из наведенога разабире, Biolley-ево схваћање о нормалитету (уколико он уопште признаје тај појам) и састав преборне шуме, разликује се од назирања осталих писаца, који су се бавили тим питањем.

Biolley-ево гледиште је потпуно дијаметрално од Judeich-Schiffel-ове спекулативне методе, која је временске Факторе: старост, опходњу и размјер добних разреда на силу хтјела да унесе у појам о нормалности преборне шуме. Исто тако Biolley не полаже нарочиту важност ни на апсолутни износ зброја темељница, (Тихијева нормала), као ни на једнакост кружних плоха појединих дебљинских разреда (ХуФнаглова и Јовановчева нормала). Коначно, он пушта по страни однос, који постоји између броја стабала једног и слиједећег в и ш е г дебљинског разреда (Schäffer-ова, Liocourt-ова, Gazinova i d' Alverny-jeva, normala).

Настојање Biolley-ево је у првом реду и искључиво управљено на успоставу уравнотежене дрвне масе и на њену најповољнију раздиобу на поједине дебљинске разреде. Али, ни то стање равнотеже не схваћа Биолеј круто и доктринарски; то стање он схваћа као варијабилно, еластично, док је читаво настојање устремљено главном циљу: п о л у ч е њ у м а к с и м а л н о г п р и р а с т а.

Таково схваћање о најповољнијем стању и саставу преборне шуме, спојено са честим инвентарисањем и контролом сјеча, омогућује контролној методи, да се прилагоди свакој шуми и сваком господарењу. Управо у тој контроли сјеча и упоређивању инвентара из разних доба, налази Biolley везу, која спаја резултате и искуства из прошлости са предвиђањима за будућност. Због тога, уређивање преборне шуме није једна искинута, изоли-

рана епизода из њеног живота, већ је то само једна дјеломична радња у сувислом развоју једног организма.

Исто тако, према Biolley-у, контролне методе спајају и премошћују разлике и противности, које су постојале између метода које оперишу с површином и оних, чији рад базира на масама. Једне и друге, саме за себе, биле су непотпуне. Напротив, контролна метода је синтеза њихових одјелитих настојања. Она је површинска метода, јер је јединица њеног рада окружје, тачно омеђашена и стална плоха. Она је уједно и громадна метода, јер оперише и с масама, па помоћу тог Фактора просуђује уравнотеженост стања неке шуме.

Код контролне методе је уређивање посматрач, а господарење је извршиоц; Фактори с којима се оперише потпуно су реални; њих треба проучавати, проматрати, упливисати на њих, али они се не могу унапред мјерити ни одређивати.

Уређивање бит ће систематизација покуса и искустава већ стечених или таквих испитивања, која ће тек требати провести.

Периодична колебања и падања прираста, што је тако карактеристично за високу правилну шуму, треба свакако уклонити. Свака јединица површине треба што потпуније и вјечно да искоришћава природне силе; нарочито треба настојати, да се временом постигне што бољи однос између прираста и капитала (инвентара, дрвне масе). Осим тога, свака сјеча треба да је и шумско-узгојног карактера, јер ће се само тако моћи да постигне тежња за постојаношћу и вјечношћу продукције.

Провађање контролних метода.

О silvama: Напријед смо нарочито истакнули чињеницу, да је један од битних предуслова за ваљано провађање ових метода тај, што квалитет свих инвентарисања материјала а поготово и контроле сјеча, треба да је једнак. То поготово вриједи за контролу сјеча, јер се инвентарисања капитала у већини случајева и онако врше по истим принципима, дакле и једнаким квалитетом.

Опће је познато, да често наступају извјесне разлике између дрвних маса предвиђених привредним плановима, и оних громада које су на прописаним сјечинама еФективно и искоришћене. Те разлике су често поводом опће вике на те таксационе операте. Често пута с правом, али у већини случајева без оправдања. Апстрахирајући од грубих погрјешака процјене, разлог тим разликама лежи свакако у самом карактеру установ-

љења дрвних маса. За састав привредних планова, у већини случајева процјењујемо масу у шуми на пању. Приликом сјече те исте масе, њену множину установљујемо мјерењем на оборeним стаблима или премјербом самих сортимената. Из тога видимо, да је квалитет тих двију радња потпуно различит. Узмемо ли у обзир: кору, трулеж, шупљине, неискориштену грађевину, дрво што га радници попале, као и остале губитке, које није могуће контролисати и унапред тачно одбити од свеукупне масе, то можемо разабрати, да управо код фактора: »губици и отпаци« лежи главни разлог разлике у масама. Процјена тих губитака овиси о индивидуалном схваћању, па се тиме унаша један несигурни Фактор у иначе доста поуздане резултате.

Због тога је посве исправно Biolley-ево мишљење, да се не може поставити релација, према којој би:

100 куб. м. у шуми на пању било је једнако 100 куб. м. оборeног или израђеног дрвета. Стога, да би установљења и инвентара и посјечених громада, било једнаког квалитета, Biolley- кубише сва стабла по сталним табелама (тариф). Сваком прсном промјеру одговара извјесна висина стабла, дакле и одређени и непромјењиви кубни садржај. Помоћу тих табела кубише се свако стабло, без обзира на то, има ли тај рад сврху инвентарисања или контроле сјеча. На тај начин жели Biolley елиминирати уплив наведених губитака. Те локалне табеле састављају се на темељу специјалних истраживања; јединица кубног садржаја тих табела не зове се кубни метар, него silva (sv.) Она је уједно темељна јединица сваког рада контролних метода. Разумије се само собом, да треба настојати, да кубни садржај изражен у силвама, буде што ближи садржају у куб. м.

Коначно, приликом каснијих ревизија утврђује се омјер: куб. м : св, да би се могло упоређивати стање конкретне шуме с осталим сусједним састојинама. Али, једном утврђена силва нека се свакако конзеквентно употребљује код свих даљњих радова у преборној шуми.

Господарско раздјељење шуме: Биолеј потпуно напушта обичајно излучивање састојина и рад с одсјецима. Што више, појам одсјека сматра сувишним у преборној шуми, јер то замршује и отегочује рад, а и саме границе одсјека често се из бришу услијед насталих промјена у састојини. Јединица уређивања преборне шуме према контролној методи јест дакле окружје. Његове границе треба да су чврсте и непомичне. Свако окружје претставља једно покусно поље. Због тога, као и ради

прегледности, окружје не треба да је превелико. Према Biolley-у најзгоднија површина износи 12—15 х а.

Инвентарисање: Оно се врши према дебљинским степенима, широким по 5 цм. Ти степени се ради прегледности групишу у дебљинске разреде. Инвентарисање је најважнији рад у преборној шуми. Код тога треба установити број стабала и дрвну масу према врстама дрвећа. Громада се установљује помоћу сталних табела у силвама.

Контрола сјеча врши се на исти начин као и инвентаририсање. Код неких метода треба осим дрвне масе евидентирати и број и прсне промјере искориштених стабала. Познавање тих Фактора је важно за калкулацију прираста и студиј покрета појединих дебљинских степена и разреда.

Контролна метода не познаје разлика између главног прихода и предужитака. Сва искориштена маса кумулише се заједно без обзира на то, из којег дебљинског разреда потјече.

Опходњица: Ово питање је у вези с поимањем и калкулацијом етата, што је једна особеност ових метода.

Етат (possibilité) је према схваћању ових метода предвиђање о успјеху жетве. Као што се у пољопривреди не може унапријед утврдити успјех жетве, већ се њен резултат може само предвиђати, тако и у шумском господарењу према идеологији контролних метода, етат значи само једно предвиђање. Прираст, као резултанта господарења може се само предвиђати, а тек након завршења продукције може се и тачније установити. Пошто су предвиђања тим сигурнија, што је краће вријеме тога нагађања, то контролне методе оперишу само с кратким размацима времена. Исто тако Биолеј[13]) наваћа, да капитал уложен у неку шуму одбацује повољнију ренту, ако су сјече умјерене, али чешће. Због тога се одабире дужина опходњице са 6—8, а највише до 10 година.

Коначно, краћа опходњица је згодпија за тачније контролисање сјеча.

Осим опходњице од важности је и начин, као и интензитет сјеча, јер о томе овиси будући састав преборне шуме, као и успјех превађања у уравнотежено стање.

Калкил прираста: Овај се састоји у упоређењу материјала двију инвентаризација, код чега ваља узети у обзир и искориштену масу. Читави тај калкил изразује се у силвама. Обрачун се врши по дебљинским разредима, да би се и на тај начин установиле промјене у унутарњем саставу преборне шуме.

[13]) Споменуто дјело, стр. 31.

У самом погледу калкила прираста разликује H. Knuchel[14]) ове методе:

1. Biolley-ева метода.

Примјењивана је у кантону N e u c h ā t e l. Сам начин калкила прираста је заправо и G u r n a u d - о в проналазак, па је тај обрачун уједно типична особина ове методе. Према томе та би се метода заправо морала звати Gurnaud-овом.

Код овог начина калкила прираста, у првом реду се сравњују и изједначују бројеви стабала приликом почетне и слиједеће инвентаризације, код чега се узимају у обзир и искориштена стабла. Уз то се води нарочитог рачуна и о стаблима, која су урасла у главну састојину (passage à la futaie, hineingewachsene Stämme), јер су та стабла остала незапажена код раније инвентаризације, будући да тада још нису имала минимални прсни промјер. Након тога претходног изједначења броја стабала, приступа се самој калкулацији прираста, која се обавља напосе за свако окружје.

Такав начин рада је потребан, ако се жели тачно установити прираст помоћу једнаџбе:

$$Z_1 = V_2 - V_1 + N.$$

Knuchel[15]) је мишљења да је сам начин таковог обрачуна прираста понешто незгодан. Предлаже стога, да се тај потпуни поступак проведе само у неким окружјима, а у осталим, да се задовољимо с једноставнијим методама рада.

2. Waadtland-ска метода.

Код ње се не изједначују бројеви стабала на почетку и свршетку периоде. Због тога могу настати извјесни скокови у прирасту. Тежиште рада полаже се на тачно инвентарисање материјала и контролу сјеча. Сви ти подаци специфицирају се према дебљинским степенима односно разредима, па се њиховим студијем проучава кретање инвентара и покрет дебљинских разреда.

За установљење дрвне масе, не употребљује се једноставни тариф већ су скрижаљке састављене са три висинска разреда у врху, да би се вриједност силве што више примакла износу 1 м³. Јединица дрвне масе зове се код ове методе „mètres cubes forestières,

[14]) Споменуто дјело стр. 31.

[15]) Споменуто дјело, стр. 32.

3. Graubündner-ска метода.

Употребљена је већ године 1899. и то више у сврху заштите потрајности прихода, него ли за установљење текућег прираста. Због знатних губитака код сјече и отпреме дрвета из високих планина може да наступи могућност, да се сијече преко етата у оном случају, ако се овај просуђује једино по множини израђеног дрвета.

Маса, која се може искористити обрачунава се на темељу нарочитих табела у шуми на пању без обзира на то, која ће се громада фактично и искористити из тих дозначених стабала. Мјере се само стабла изнад 16 цм прсног промјера. Сравњивањем инвентара и посјечене масе, калкулише се прираст.

* * *

Утврђење граница етата: Премда је предњим калкилима установљен текући прираст, то још не значи, да се он мора и искористити у сваком случају.

Прије коначног утврђења висине етата треба претходно ријешити ова принципијелна питања: Да ли треба да будућа сјеча буде једнака приросту или да буде мања или већа од њега. Другим ријечима, има ли да остане капитал у шуми непромијењен или, треба ли га увећати, односно умањити.

Проучавањем прилика састојина, њиховог састава, као и прираста појединих дебљинских разреда, долазимо до даљних закључака о допустивој висини етата. Сав тај рад врши се према окружјима, стога је неопходно потребно, да и сам уређивач добро познаје шуму и њене прилике. На основу тих опћих проучавања и просуђивања, саставља се основа о сјечама за слиједећу периоду. Код читавог тог рада, уређивача треба да прожима тежња, да шуму постепено преваћа у стање са што бољим прирастом и унутарњим саставом. Стога је потпуно умјесна Biolley-ева напомена, да се треба клонути тежње, да се све наједном реформише.

Прво уређивање: Код првог уређивања не може бити, разумије се, говора о сравњивању разних инвентара и контроли сјеча. У том случају се етат изразује у постоцима читаве дрвне масе, па износи 1.8—2.5% тоталне громаде. Већ код другог инвентарисања имамо неку сигурнију подлогу за калкил прираста. Тај темељ је то поузданији, што више инвентарисања имамо за собом.

Са бројем инвентарисања расте дакле поузданост и употребивост контролних метода.

Резултати контролних метода.

Knuchel[15] је одлучног мишљења, да контролне методе са својим инвентарисањем пружају бољу и јаснију слику о стању неке шуме, него ли је то могуће пружити приказом стања добних разреда. Проучавањем разних инвентара и проведених сјеча, боље се може пратити развој неке шуме, него ли је то могуће другим методама рада.

Према Knuchelu су контролне методе знак Финијег господарења у шумама. Из њих треба да се развије будући систем уређивања шума, код кога ће се шумско-узгојним моментима дати она слобода, која им и припада. Као главни захтјев ставља Knuchel на те методе услов, да буду једноставне и лако разумљиве.

Контролне методе ће и у будућности добивати тим веће значење, што ће се више продуживати помладно раздобље, због чега ће се и састојине све више удаљивати од типа правилне, униформне високе шуме. За уређивање таквих састојина са донекле измијешаним класама старости већ нису прикладне дотадање методе рада.

Biolley, који се читав низ година бавио уређивањем преборних шума помоћу контролне методе, има, природно, богатих искустава о вриједности и употребивости тих метода у пракси. У нарочитом поглављу свога дјела приопћио је Biolley[16] неколико резултата тога рада, па и ми доносимо неколико података, који живо освијетљују дух и успјех ових метода.

---

[15]) Споменуто дјело, стр. 35.

[16]) H. Biolley: L' Aménagement i t. d.: IV. Quelques résultats obtenus par la méthode du contrôle str. 67.

ШУМА ОПЋИНЕ COUVET (138 ха).

Периода	Тотална дрвна маса Sv.	Свеукупни прираст Sv.	Предвиђање о сјечи		Фактично просјечено	
			Свега Sv.	По 1 ха годишње Sv.	Свега Sv.	По 1 ха год. Sv.
I.	21.519 19.254	2.738 3.942	2.399 1.915	7·3 3·8	3.442 2.795	10.5 5·6
	40.773	6.680	4.314	5·2	6.237	7·5
II.	20.883 20.427	2.686 3.502	2.700 2.365	8·1 4·7	3.207 2.857	9·4 5·7
	41.310	6.188	5.065	6·1	6.064	7·3
III.	20.362 21.137	3.184 3.473	2.600 3.400	7·9 6·8	3.397 3.290	10·3 6·6
	41.449	6.657	6.000	7·2	6.687	8·1
IV.	20.148 21.319	3.712 4.416	3.180 3.000	9·6 3·0	3.863 3.674	11·7 7·4
	41.467	8.128	6.180	7·5	7.537	9·1
V.	19.995 22.365	У течају „	3.500 3.550	— —	— —	— —
	42.360	—	7.050	8·4	—	—

Из овог прегледа се јасно разабире чињеница, да је кроз читави низ периода била искориштавана већа маса од оне, која је била предвиђена, а тотална маса шуме успркос тога, расла је од једне периоде до друге. Из наведеног се можемо увјерити и о томе, да еластичније схваћање етата није ни најмање угрозило супстанцу шуме.

Сравњујемо ли интензитет (етат: тоталном масом) предложене сјече са оним интензитетом који је Фактично и получен, то за исту шуму добијемо ове размјере:

Шума:	Периоде		Интензитет (годишњи)	
	Број	Трајање	Предложени %	Реализирани %
Општине Couvet:	I.	6	1.50	2.55
	II.	6	2.04	2.44
	III.	6	2.41	2.68
	IV.	6	2.48	3.03
	V.	6	2.78	У течају

Из овог прегледа се опажа та чињеница, да је између 3. и 4. инвентарисања искориштено годишње 3.03% читаве масе, што значи, да би се за вријеме од 33 године могла искористити читава маса шуме. Тај постотак уједно доказује, да је прираст те шуме знатан и да ова метода систематски ради на томе, да се получи максимум прираста.

Да се у шумама, које су уређиване према контролној методи и са умањеним масама може получити већи прираст, доказују то бројни подаци о шуми Couvet, од којих ми приопћујемо резултате 1. сјекореда, одсјека 4.б (површине 6.1381 ха).

Периода	Дрвна маса на 1 ха Sv.	Прираст почетног материјала Sv.	Постотак прираста
I.	530	4.6	0·9
II.	472	8·7	1·9
III.	449	11·5	2·6
IV.	434	10·7	2·5
V.	424	Периода је још у течају	

Разумије се само собом, да се са умањивањем инвентара смије ићи само до извјесне границе. Исто тако се не смије схватити, да тежња за продукцијом са што мањим капиталом значи редуцирати инвентар на минимум.

На једнак начин може се и повишењем инвентара тамо, тдје је био пренизак, повисити прирашћивање шуме, што Biolley доказује овим, од многих наведених примјера:

ШУМА ОПЋИНЕ COUVET. II. сјекоред, одсјек 2б (5·0288 ха).

Периода	Дрвне масе на 1 ха Св.	Прираст почетног материјала Св.	Постотак прираста
I.	334	8·2	2·4
II.	370	7·5	2·0
III.	416	7·3	1·8
IV.	404	10·4	2·6
V.	392	Периода је још у течају	

Међутим, Biolley посве исправно примјећује, да и то повишење инвентара треба да има своју границу, јерподржавање знатних громада може бити нерентабилно.

Да је контролна метода нарочито прикладна, да повољно амелиорира унутарњи састав преборне шуме, доказује Biolley бројним примјерима из шума, које су на тај начин уређиване. Ми донашамо податке за опћинску шуму Boveresse (два сјекореда).

Инвентар	Инвентар по 1 ха		Средње стабло	Постотни састав инвентара			Развој стабала најјачег дебљинског разреда			
				Слаби	Средњи	Јаки				
	Број стабала	Маса Sv.	Sv.	Материјал : Sv.			Број стабала	Маса Sv.	Средње стабло Sv.	Највиши дебљински разред см
Год.	294	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1892.	320	234	0·80	39·4	46·7	13·9	1.055	3.733	3·54	85
1898.	297	2.0	0·78	38·4	47·3	14·3	1.146	4.085	3·56	95
1904.	273	252	0·85	34·3	48·2	1 ·5	1.395	5.053	3·63	90
1910.	273	254	0·93	30·0	49·6	20·4	1.620	5.943	3·67	100
1916.	271	268	0·99	27·2	48·2	24·6	2.015	7.544	3·74	100

Из овог примјера се нарочито лијепо може разабрати поправак не само опћег стања шуме, него и њеног унутарњег састава, успркос знатних сјеча у тој шуми. Уједно због тако поправљеног стања преборне шуме долазе до сјече стабла јачих димензија, што Biolle у доказује овим примјером.

Периода	Шума опћине			
	Boveresse		Couvet	
	Средње стабло		Средње стабло	
	Инвентара	Сјече	Инвентара	Сјече
	Sv.		Sv.	
I.	0·80	0·81	0·92	0·80
II.	0·78	0·75	0·91	0·87
II.	0·85	0·80	0·96	0·90
IV.	0·93	0·96	1·04	1·20
V.	0·99	У течају	1·13	У течају

Мишљења смо, да није потребно навађати још и даљне примјере, јер већ и наведени резултати довољно освијетљују лијепе успјехе, који су получени примјеном контролних метода код уређивања преборне шуме.

Мишљење о контролним методама.

Контролне методе су још од самог свог постанка биле предметом живих дискусија. Образовала су се два табора: један састављен од безусловних присталица ових метода, а други од исто тако освједочених њених противника. Да су контролне методе наишле на противнике то је разумљиво, јер свака нова идеја наилази на отпор старих идеја, које настоје да се одрже.

На жалост, ми немамо властитих искустава о ваљаности тих контролних метода и за наше прилике. Због тога не можемо ни донијети свога мишљења о тим методама. Стога ћемо пред нашу јавност изнијети само оно мишљење о тој методи, које се образовало у оним крајевима ,гђе се контролна метода провађала и дискутовала.

Никако не мислимо на овом мјесту улазити у расправу о есенцијелним разликама и предностима преборне, односно правилне високе шуме, јер би нас то одвело предалеко. Ограничит ћемо се једино на то, да изнесемо мишљење о контролним мето-

дама. Главни протагониста идеје високе, правилне шуме у Швицарској јест Ph. Flury, па ћемо на овом мјесту изнијети само његово мишљење о контролним методама.[16])

Flury разликује код контролних метода двоје: прво, њихову рачунску страну и друго начин, којим поступају с преборном шумом. По његовом мишљењу то двоје су двије различите ствари, док присташе контролних метода тврде, да су та два појма нераздруживо повезана. Flury се, досљедан своме схваћању, не бави шумско-узгојном страном овог питања, већ сву своју пажњу посвећује рачунским темељима ових метода.

У првом реду Flury признаје ове предности контролних метода:

1. Честа инвентарисања, која омогућују доста тачан преглед о висини инвентара у шуми, његовом унутарњем саставу и покрету дебљинских разреда.

Сви ти подаци базирају на сигурним темељима мјерења, код чега су потпуно искључене погрјешке процјене »увјежбаним погледом таксатора«. Сав рад се темељи на сигурној подлози кружних плоха, које се од свих фактора могу размјерно најлакше установити.

2. Контролне методе заиста омогућују слободно кретање господарења. Оне не увршћују окружја у круте оквире појединих периода. што је случај код шестарских метода, код којих је често: „der Waldbau zur dienenden Magd der Forsteinrichtung erniedrigt"

Као недостатке код ових метода наваћа Flury ово:

1. Погрјешке у инвентарисањима, које су често неизбјеживе, могу упливисати у позитивном или негативном правцу на висину текућег прираста, дакле и етата. Тако у примјеру, што га Flury наваћа, погрјешка код инвентарисања маса од 0.5% повисује етат за 25% спрам прихода, који је раније био установљен за исту шуму.

Flury нарочито истиче и ту чињеницу, да се и код инвентарисања кружних плоха нарочитих површина одређених за шумарска испитивања, могу установити диференције од 2—3%, упркос особите пажње код тог рада; колике тек погрјешке могу настати код теренских таксационих радова, чији је квалитет слабији. Flury допушта могућност изједначења тих погрјешки унутар разних окружја, али тиме још није уклоњена свака вјеројатност наступа тих мана.

[16]) Ph. Flury: Kritische Betrachtung über die Méthode du contrôle. Schweizeische Zeitschrift für Forstwesen. God. 1901. str. 268 i 299.

2. „Silvu“ као јединицу кубног садржаја стојећих стабала треба напустити, јер она помрачује увид у праву дрвну масу; мјесто ње треба све обрачуне маса исказивати у кубним метрима.

Употреба силва, поготово није потребна за калкил прираста, јер се овај може установити из прираста темељница и обликовине:

$$F.\ H. = \frac{V}{G}$$

Кривуље облико-висине могу се за свако подручје саставити, па је обрачун прираста помоћу њих много једноставнији, него ли компликованом Gurnaud-овом методом.

3. Онакова контрола свих сјеча, какова је потребна да би се овом методом тачно установио износ текућег прираста, немогућа је. Све и у овом случају, да се код инвентарисања не догоде никакове веће погрјешке, свако неевидентирано стабло умањује фактор »N«, а тиме индиректно и сам етат. Због недовољне контроле израчунава се мањи етат успркос тога, што је фактични прираст већи. Тај недостатак ових метода био би према Flury-у толики, да оправдава, да се од њих одузме наслов »Контрола«.

4. Flury налази, да је калкил етата код првог уређивања врло несигуран, јер се код етата који износи 1.5—2% читаве масе може читави низ година искориштавати 20—30% већа маса, него ли то допушта опће стање шуме. Тек слиједећа ревизија могла би показати, да је првобитни етат био превисок и да га треба свакако рестрингирати; међутим сјече вршене до тог доба свакако су биле на штету саме супстанце шуме.

Овом приговору избјегавају контролне методе на тај начин, што нарочито код првог уређивања предлажу умјерени интензитет и што је трајање периоде кратко, па не може наступити бојазан о вршењу прекомјерних сјеча кроз дуги низ година.

5. Flury је коначно мишљења, да контролна метода није баш најзгоднија за одржање потрајности, јер просуђивање о висини етата почива на одвише опћенитим закључцима, а не на одређеним рачунским темељима.

Након свих тих разлога, међу којима има свакако и оправданих, Flury ипак не може а да не призна, да је контролна метода: „Trotz alledem ist sie noch das beste, was wir für die Einrichtung des Plenterwaldes bis jetzt besitzen“.[17]).

Flury је надаље мишљења, да је контролна метода способна за даљну еволуцију, ако би прихватила као рачунску подлогу

[17]) Flury: Spomenuti članak, str. 279.

елементе: старост и опходњу у било којем облику. Тиме би се обрачун етата преложио на попријечни прираст, који је много сталнији од текућега, јер се овај посљедњи даде врло тешко тачније установити. У том случају не би толико долазила у обзир апсолутна величина текућег прираста, већ би нас више занимало проматрање његовог опћег развоја. Попријечни прираст удружен са текућим, били би као један коректив и јамство за одржањем потрајности и полученьем максималне продукције.

* * *

Овим завршујемо свој приказ о конролним методама с напоменом, да то питање не би требало испуштати из вида код уређивања наших преборних шума. Опетовано инвентарисање шума, спојено с ваљаном контролом свих сјеча, пружало би нам бољу слику о приходној способности преборне шуме, него ли рад према којекаквим дубиозним и на лаку руку састављеним нормалама.

На концу не можемо, а да не препоручимо набаву и читање Biolley-еве књиге (издавач: Attinger frères — Paris 30. Bd. Saint-Michèle VI.e) која је до сада могуће већ и преведена на њемачки, па ће због тога бити приступачна и круговима, који боље владају тим језиком.

„Les méthodes de contrôle“.

Une contribution à la conaissance des méthodes de contrôle de Biolley et Gurnaud.

Rédaction.

Ing. Karlo Mahr [Belje]:

Šušenje hrastovih šuma

na državnom dobru Belje.[1])

Pišem ovaj članak u nadi, da će moja mnogogodišnja opažanja doprinijeti raščišćavanju ovoga vrlo važnoga pitanja. Slobodan sam da posve ukratko pred gospodu drugove iznesem svoje mišljenje o kalamitetu sušenja šuma na državnom dobru Belje.

Šume državnog dobra Belje mogu se s obzirom na stanište podijeliti na tri skupine:

1. L u g o v i, to će reći one šume, koje su od korita Dunava i Drave toliko udaljeni, da ih ne zahvataju poplave ovih rijeka, te da podzemna voda ne vrši nikakav upliv sa strane ovih rijeka.

2. Š u m e p o r i t o v i m a, to će reći šume, koje su nasipima zaštićene od poplava.

3. Š u m e u p o p l a v n o m p o d r u č j u Dunava i Drave. To su one, koje u vrijeme poplave bivaju više ili manje pod vodom.

Svoja ću opažanja o poboljevanju i umiranju hrastova (Quercus pedunculata) opisati prema ovim skupinama. To iz razloga, jer se poboljevanje i umiranje hrastova različno odigrava u tim područjima a od česti tomu su i različni razlozi.

P o l u g o v i m a tlo je duboka pjeskovita ilovača. Izuzetak čine neke manje parcele. Po svom bonitetu tlo je prvoklasno. U tim se šumama nalaze hrastove kulture od 1—80 godina i stare hrastove sastojine izmješane sa grabom, lipom, brestom itd. Mlade 1—30 godišnje hrastove kulture u svakom su pogledu besprikorne. Oboljenju ili obamiranju nema ni traga.

Hrastove kulture srednje starosti (10—80 g.) pokazuju lijep podrast (grab, brest itd.), koji dobro zaštićuje tlo. U njima se paša neizvršuje nikako. Pa ipak stanje tih sastojina za oko šumara, koji pomno posmatra, ne zadovoljava. Odstranjivanjem sušaca sklop je toliko isprekidan, da je ukupni utisak upravo žalostan. Samo nekoliko stabala dosiže starost turnusa (120) godina. Moguće je, da će se ponoviti stanje iz godine 1915/1916, kad je gubar do čista ogrizao sastojinu, a sjeseni medljika poništila druge izbojke i list. Slijedećeg proljeća jedna osamdesetgodišnja hrastova sastojina od neko sto jutara nije uopće više potjerala.

*) Sravni u ovom pitanju još i referat o predavanju profesora zagrebačkog šumarskog fakulteta odnoso istraživača „Zavoda za šumske pokuse" u ovom broju.

Stare hrastove sastojine (200 godina) i više su mješovite i lijepoga podrasta. U njima se ne javlja nikako abnormalno obamiranje.

Uzrok sušenja u pomenutim starijim kulturama treba nesumnjivo pripisati zajedničkom učinku gubara, medljike i činjenici, da su velike površine zašumljene čistim hrastovim sastojinama. Da su tima sastojinama bile primješane i druge vrsti, bila bi se mogla nevolja ako ne zapriječiti, a ono bar ublažiti.

Tačno se razabire, da stanje zdravlja ovih hrastova sa njihovom starošću biva sve slabije. Tako da osamdesetgodišnje sastojine, kad se iz njih povade sušci, daju tužnu sliku. Obrast ovih sastojina više ne zadovoljava. Krošnje su se proredile, pojedine grane posušile duž stabla pojavili se jedno do dvo-godišnji živići. Ukratko stanje je bolećivo. Iz današnjih lijepih mladih krastovih kultura, koje još bujno rastu, postaju nakon izvjesnoga vremena bolesne sastojine kakve smo gore opisali. Tečaj oboljenja je jasan. Gubar se u našem kraju javlja svake godine i nastaje ogrizanje do čista. Pored toga trpi ona svake godine više ili manje i od medljike. Otporna snaga stabala slabi, krošnje postaju sve redje i počinje obamiranje pojedinih stabala.

U svoje vrijeme pokušavali smo, da se protiv gubara branimo na razne načine (mazanje ljepilom, očetkavanje guba, katranisanje itd.) no nismo tim polučili nikakvog očitog uspjeha. Protiv medljike nije uopće bilo nikakovog sredstva. Oprašivanje sumpornim cvijetom nije provedivo, a pitanje je da li bi uopće imalo uspjeha. Voćku može vrtlar da održi raznim sredstvima, no šumar ne može da se posluži tima sredstvima u oboljeloj šumi. Prema tome možemo ustvrditi, da su naše hrastove sastojine, što smo ih vještački podigli osudjene na propast. Kad će ih ta zadesiti, to je samo pitanje vremena.

Radja se pitanje: Što da radimo. Za šumare Jugoslavije nema važnijeg pitanja ali nema ni težeg pitanja. O njegovoj važnosti ne treba da trošimo riječi, jer svaki od nas zna, da se ovdje radi o velikim vrijednotama.

Teškoća je u tome, što se sastojine srednje dobe ne mogu popraviti. One su u ostalom već propale u toliko, da mi odnosno naši nasljednici nećemo moći da iz njih dobijemo toliko vrijednijih trupaca kao što ih dobivamo danas iz naših starih sastojina.

Preostaje da se riješi pitanje kako da se postupa sa mladjim hrastovim kulturama i kako da se pošume današnja sječišta.

Moje je mišljenje, da se do 6 godišnjim kulturama još mogu iako velikim trudom primješati druge vrsti drveta. Starijih nećemo moći pretvoriti u mješovite sastojine.

*

Kod pomladjivanja današnjih sječišta treba izbjegavati osnivanje čiste hrastove sastojine. Dalje treba preći prirodnom pomladjivanju. Tim će se najlakše podići mješovita šuma, a hrastu će se kao glavnoj vrsti moći dati potrebna njega.

U našim lugovima provodim ovu metodu ondje, gdje ima lijepog podrasta od graba, lipe, bresta i javora. Iza dvije do tri godine poslije sječe pomnjivo se sade hrastove sadnice tako da ih od prilike sto komada dolazi na jutro. Na našim današnjim površinama stoji samo 50 do 60 hrastova po jutru, no oni su zdravi, čisti od grana i lijepe krošnje. Ostalo je drveće grab, brest i lipa.

Ondje, gdje se prirodno zašumljavanje ne može tako lako ili možda uopće provesti, neće preostati drugo, nego da se latimo druge vrsti drveta. U našem je kraju zato podesna akacija u turnusu od 30 godina ili jasen, brest i amerikanski crni orah sa turnusom od 80 godina.

Šume druge grupe rasprostranile su se u izvjesnoj udaljenosti od nasipa. Stanje njihove vode temeljnice ovisi o stanju vode Dunava. Kod trajne poplave diže se voda temeljnica do površine tla ili malo ne jednu do dvije lopate ispod površine. Tlo je različno: čisti pijesak, ilovasti pijesak, ilovasto tlo, pa čak i baruština.

U toj grupi ima hrastovih kultura u starosti od 10 do 80 godina. Mlade kulture lijepe su i zdrave. One od 60 do 80 godina strahovito se suše.

Sušenje hrastova i ovdje je prouzrokovano istim prilikama kao po lugovima: čiste hrastove sastojine, Liparis dispar i Oidium. U ovim dijelovima šuma javlja se još jedno drugo zlo, a to je visoko stanje vode temeljnice. Hrastova srčanica u izvjesnoj dobi dosiže vodu temeljnicu, obamiranje se izvršava ovdje bržim tempom po lugovima.

U ovim šumama neće biti moguće prirodno zašumljavanje. Zato je i zamišljeno, da se uzgoj hrasta napusti posvema i da se kao glavna vrst drveta odabere kanadska topola, amerikanski crni orah i amerikanski jasen. Po spoljašnom licu pojedinih stabala i sastojina razabire se, da stanište dobro odgovara pomenutim vrstama.

Šume treće grupe leže u poplavnom području Dunava i Drave. Hrastovi se nalaze samo po gredama. Poplava onemogućuje hrastove kulture. Sklopljenih hrastovih sastojina nema ili ih ima u vrlo maloj mjeri. Abnormalnih sušenja hrastovih šuma ovdje nema.

Naši su predšasnici — a i mi stari šumari — podigli lijepe hrastove hulture. I naši predšasnici a i mi bili smo ponosni na te svoje kulturne radove. No nismo slutili da će gubar i medjika moći da svojim razornim radom ponište tu našu nadu, kojom se zanosimo već 30 do 50 godina.

Da ne bi naši nasljednici bili mučeni istim jadom, te pošto nema efikasnog sredstva u borbi protiv gubara i medljike, preporučamo: da se ne uzgajaju čiste hrastove kulture, već mješovite.

Konačno hoću da se dotaknem i pitanja jačeg proredjivanja kao sredstva za razvoj snažnije krošnje a po tomu polučivanja i većeg stepena otpornosti pojedinih biljaka .Ja ne bi ovu metodu u borbi protiv sušenja naših hrastika nikome preporučio. A to iz razloga, jer se granica jake prorede teško da odrediti. Ako se vadi premalo cilj se ne polučuje Ako se vadi suviše i sklop prekida ubrzo se pokazuju štetne posljedice. Na tlu se javlja trava, stabla se granaju već u visini od 1 do 3 metra. U mjesto vrijednog tehničkog drveta produciramo ogrijev. Pa ipak cilj ne bi bio polučen. To svjedoče stabla na ivici 60—80 godišnje sastojine Njihova je krošnja dobro razvijena (do duše samo jednostrano) no ona u prkos toga brzo pogibaju.

„Le dépérissement des chênaies".

„Les observations sur le dépérissement des chênaies dans la forêt domaniale Bellye.

Rédaction.

Dr. Hufnagl-prof. Veseli [Sarajevo]:

Praktično uredjivanje šuma.

(Svršetak.)

31. Odredjivanje kićevine i panjevine, gubitka povodom sječe i guljenja kore te faktora za pretvaranje prostornih mjera.

Preporučili smo, da u elaboratu o uredjivanju treba da se svi podaci o drvnoj gromadi odnose na masu bez kićevine. Tada će biti potrebno, da se naknadno odredi i masa kićevine.

U glavnome užitku možemo računati kićevinu kod omorike i jele sa 8—12%, kod bora sa 7—10%, kod ariža sa 5—8%, kod hrasta sa 8—16%, kod bukve sa 8—15%.

U sporednom užitku je prihod na kićevini kod četinjača po prilici za dva puta, a kod listača za polovinu veći od onoga u glavnome užitku.

Količina panjevine i žiljevine ovisi u prvome redu od visine panjeva, koja treba da iznosi najviše ½ do ¾ debljine panjeva.

Odlučna je i okolnost, da li se dobiva žiljevina i do koje debljine ili se krči samo panj bez žila. Prvo je najviše u običaju kod omorike i jele i daje prosječno 14%, drugo kod ostalih vrsti drveća i to u iznosu od 10%. (Ovdje se razumijevaju postoci od nadzemne mase bez kićevine).

Za knjiženje sječnih prihoda važno je, da se uzme obzira na gubitak uslijed izrade i guljenja.

Gubitak uslijed izrade i guljenja možemo procijeniti sa 2—3%, a ako je teško plavljenje*) i ako se mjeri na stovarištima, željezničkim stanicama itd., dapače i sa 5—7%.

Ostave li se panjevi viši od ½—¾ njihove debljine, povisuje se gubitak uslijed izrade za daljnjih 1—5%.

Uredjivač uvažava ovaj gubitak tako, da ili izravno smanji sječnu mjeru za ove postotke ili odredi, da pri zavadjanju u gospodarskoj knjizi količini drveta treba pribrojiti gubitak uslijed izrade.

Još je važniji gubitak na procijenjenoj masi, ako se neki sortimenti mjere bez kore.

Podaci gospodarske osnove odnose se uvijek na drvo sa korom. Tome nasuprot se tvorivo drvo obično mjeri i zaračunava bez kore, a katkada i neki sortimenti ogrjevnog drveta.

*) U Bosni zovu radnici dostavljanje balvana ogrjevnih drva, željezničkih pragova i t. d. od panja do stalnih prometala (bacanje, kotrljanje, saonice, suha točila) „plavljenjem". Napomena prevodiočeva.

U tome se slučaju mora bezuslovno dodati rezultatu sječe još i gubitak na kori, koji može iznositi za omoriku i jelu 8—12, za bor 7—16, za ariž 20—24, hrast 7—15 i za bukvu 5—8%.

Na koncu treba svratiti pozornost uredjivača i upravitelja takodjer i na faktore, kojima se prostorne mjere preračunavaju u pune metre. Faktori u šumarskim kalendarima odnose se ponajviše na geometrički prostorni metar: 1×1×1 m, dočim se drvo u šumi slaže sa viškom od 5, 10, 15 i više centimetara. Za ovaj višak valja dakle podatke povećati.

32. Eventualni daljnji sadržaj gospodarske osnove.

Prema prilikama i potrebi uvrstiće uredjivač u svoj elaborat i osnovu za sporedne užitke, gradnju puteva i kulture.

1. Osnova sporednih užitaka potrebna je za šume, koje su opterećene služnosti stelje i paše, ili u kojima se stelja iskorišćava po volji ili po starome običaju, kako je to vrlo često slučaj u općinskim

Za služnost paše odlučni su dokumenti, kojima se uredjuje ovo korišćenje ili običaj. Uredjivaču mora da je poznat obim služnosti, jer je to od upliva na izbor mjesta sječe i njihov razmještaj, pa valja na to uzeti obzira već pri sastavljanju gospodarske osnove (Članak 24., tačka 5.).

Slično vrijedi i s obzirom na iskorišćavanje stelje. Nacrt za iskorišćavanje stelje treba da ima ovaj sadržaj:

a) Naznaka onih sastojina, koje se načelno isključuju od svakoga korišćenja (n. pr. takove ispod 30 godina, onda one, koje će se sjeći narednih 5 godina).

b) Oznaka razdoblja, u kome se korišćenje može da ponavlja u istoj sastojini (n. pr. nakon 3, 5, 10 godina).

c) Način i vrijeme dobivanja stelje (drvenim grabljama, u jeseni za vrijeme opadanja lišća itd.).

d) Eventualno navadjanje mjera pomoću kojih bi se umanjila potreba na stelji sa korova i kreševine (n. pr. upotreba kićevine sa sječa i iz proreda, gusta sadnja, da se povisi materijal medju-užitka, upotreba šumskoga korova za stelju i mnogo toga).

2. samo je kod većih šuma potrebno, da se izradi osnova za gradnju puteva i to u slučaju, ako su putevi već trasirani, u šumi iskolčeni i u kartama ucrtani, ali će se tek u budućnosti postepeno izgraditi.

U ostalom prije je zvan da ustanovi mrežu puteva lokalni činovnik, odnosno posebni šumarski geometar, nego uredjivač, koji često ne poznaje dovoljno lokalitet

3. Posebna uzgojna osnova takodjer je često izlišna. Samo se po sebi razumije, da sječine treba pošumiti. Druge se kulturne mjere propišu u opisu sastojina.

Obično je dakle dovoljno. da se u gospodarskoj osnovi sasvim općenito kaže:

a) Koje vrsti drveća treba odgojiti na tlima 1, 2, 3 itd., boniteta i to prema ekspoziciji i visini.

b) Po kojim načelima treba odabrati vrsti drveća za prethodno pomladjivanje i pomladjivanje pod sastojinom.

c) Da li su mješavine dopuštene i u kome razmjeru.

d) Koji način kulture (sijanje, sadnja, veličina sadnica) i koje rastojanje treba upotrijebiti obzirom na vrsnoću tla.

Samo za slučaj, da treba provesti velike zaostatke u kulturama ili nova pošumljenja, biti će ispravno, da se izradi osnova o tome, u koje vrijeme i na koji način valja provesti ove kulture i kako će se dobaviti potrebne sadnice.

Uzgojna osnova sadržavaće u tome slučaju kulturne plohe po imenu i veličini i propisaće način kulture.

Ukupna površina podijeljena sa razdobljem za provadjanje kultura, izraženim u godinama, označuje posao, koji treba obaviti svake godine.

33. Gospodarska ili kontrolna knjiga.

Konačno uredjivač odredi, na koji način treba ustanoviti, koje su drvne mase od postojanja gospodarske osnove izvadjene iz šume.

Te se bilješke unesu u gospodarsku ili kontrolnu knjigu. Prema vremenu, koje je na raspoloženju i prema radnim silama, ispunjuje se ovim bilješkama veći ili manji broj skrižaljki (tablica) i to o sječama i kulturama, o naknadnoj izmjeri, o kronici šume i drugim podacima.

Neophodno je potreban godišnji sječni iskaz razvrstan po sastojinama i uporedjenje ukupne sječe sa etatom.

Po sastojinama razvrstani sječni iskaz ujedinjuje se praktično sa opisom sastojina (sastojinskom skrižaljkom). Ovaj sadržaje — kako to predočuje uzorak na str. — desno stupac za »faktično korišćenje), u koji se unesu svake godine po plosi i po masi korišćenja dotične sastojine i to glavni užitak crnim, a medju-užitak crvenim mastilom.

U kontrolnoj knjizi vodi se »Sastojinski iskaz sječa«. U ovaj se iskaz zavedu godišnje sječe sa tačnom oznakom sastojina, sječnih ploha, i usječe — ma i bez kićevine, tvrdo i meko. Podaci se potpisuju jedni ispod drugih pa se konačno saberu. Dobro je, ako se u ovoj skrižaljci razabire u posebnome stupcu, koliki je u književnim masama sadržani dodatak na račun gubitka povodom sječe i mjerenja bez kore.

Zbroj brojeva jedne godine daje ukupno korišćenje. Ovo se sravnjuje sa etatom. Pri tome se nesmije zaboraviti na odredjenje gubitka povodom izradjivanja i uslijed mjerenja bez kore.

Na koji se način raspodijeli razlika uslijed prekoračenja u korišćenju ili uslijed preniskoga korišćenja na naredne godine, bilo je rečeno na strani —.

Isto tako važno i neophodno potrebno kao knjiženje godišnjih usječa je ucrtavanje sječa u šumski nacrt, koji time postaje gospodarskim nacrtom.

U ovaj gospodarski nacrt treba pri čistim sječama ucrtati svake godine olovkom granice sječa i upisati broj godine. Čiste se sječe iscrtkaju (šrafiraju) punim, oplodne ili progalne sječe isprekidanim crtama.

34. Revizije.

Zadaća je revizija da produže gospodarsku osnovu, da je eventualno poboljšaju i da odrede etat za dalju budućnost.

Ako je sječna mjera bila odredjena za izvjesno vrijeme, n. pr. 10, 20, 40 godina, mora po isteku toga roka neophodno da uslijedi glavna revizija.

Ovoj je onda zadatak:

a) da odredi sječnu mjeru za dalje razdoblje i to, ako je moguće po istim načelima, po kojima je to bilo učinjeno u dosadašnjoj osnovi;

b) da uspostavi novu posebnu i opću gospodarsku osnovu.

Revizije prije reda, tako zvane medju-revizije potrebne su:

a) ako je gospodarska osnova osjetljivo poremećena elementarnim dogadjajima ili je namjerno protupisno sječena prevelika količina drveta;

b) ako se je šumska površina znatno uvećala ili umanjila, što mora neophodno da upliviše na sječnu mjeru;

c) s obzirom na medju-užitak uvijek, ako je isteklo vrijeme, za koje je bila odredjena osnova o medju-užitku (Str. —).

Što se tiče promjena na šumskoj površini, biće smanjenje površine skoro uvijek skopčano sa promjenom sječne mjere.

Uvećanje šumske plohe pako uvažiće se samo onda, ako time ne nastaje poremećenje u dosadanjem razmjeru dobnih razreda.

Za to se prirast na mladim sastojinama, koji često nastupa uslijed pošumljenja poljoprivrednog ili pustog zemljišta ili uslijed kupnje isječenih rustikalnih čestica ne uvršćuje u šumsko tlo dosadašnje šume, nego se time gospodari kao zasebnim gospodarskim razredom. Ovaj se postupak može preporučiti osobito u povjerbinskim šumama.*)

*) Vidi piščevo više puta spomenuto djelo: Gutsadministration und Güterschätzung.

„L' aménagement des forêts pratique".

Fin d' une traduction de l' oeuvre pratique du docteur Hufnagl. Les supplements sur les méthodes suisses voir: Les méthodes de contrôle par ing. Miletić dans ce numéro. Les méthodes françaises par ing. Manojlović suivront dans le numéro d' Avril.

Redaction.

Sedemdesetletnica gospoda inž. Josipa Lenarčiča.

podpredsednika Jug. Šumarskega Udruženja.

»Življenje Tvoje brez počitka, je delu posvečeno bilo, sadu dovolj je obrodilo.«

Dne 22. t. m. je praznoval svojo sedemdesetletnico podpredsednik J. Š. U., predsednik Podružnice Ljubljana J. Š. U. gosp. inž. Josip Lenarčič, veleposestnik in veleindustrijalec na Verdu pri Vrhniki-Ljubljani. Če pri kom, se baš pri jubilantu udejstvuje izrek, da trajno, zadovoljivo delo ohrani človeka zdravega in čilega. Nikdo, ki ga vidi, kako mladostno-čvrsto hiti po ulici ali ga sliši, kako krepkim glasom navdušeno govori v dvorani, bi mu ne pripisoval dosežene visoke starosti.

Rodil se je Lenarčič 22. februarja 1856. na Verdu pri Vrhniki kot sin premožnih staršev. Realko je dovršil v Ljubljani, študiral je na to na tehniki in na visoki šoli za zemljedelstvo na Dunaju, oddelek za poljedelstvo in na to še za gozdarstvo, ki naj bi mu služilo pri oskrbovanju domačih gozdov.

Kmalu po dovršitvi šol in po očetovi smrti je prevzel obsežno domače gospodarstvo. Neumorno delaven in smotreno uporabljajoč pridobljene nauke, povzdignil je svoje posestvo in svojo tovarno do ugledne višine. Njegova z modernimi stroji opremljena tovarna parketov in drugih finalnih lesnih proizvodov je tudi izven naše države znana in na najboljšem glasu. Produkti iste se razpošiljajo po večjih mestih naše države kakor tudi daleč v inozemstvo.

Jubilant je že v zgodnji mladosti posvetil svoje izborne moči javnemu delu, predvsem na gospodarskem polju, stoječ ob enem kot narodnjak in rodoljub v prvih vrstah. Že v l. 1879. je postal član Kmetijske družbe za katero si je — kot član glavnega odbora skozi dolgo dobo 25 let pridobil mnogo zaslug. Z drugimi rodoljubi je ustanovil v domačem trgu Kmetsko posojilnico, kateri še danes načeluje; bil je starosta lokalnega Sokola in dolgo let predsednik Čitalnice. Od leta 1896. član je trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani, je bil l. 1903. izvoljen predsednikom in je kot tak 11 let deloval v prid te velevažne institucije.

Upoštevajoč njegovo neumorno delovanje v splošno korist in njegove izredne zmožnosti, volila so ga notranjska mesta in trgi in kasneje trgovska in obrtna zbornica poslancem za Kranjski deželni zbor, kjer je zelo uspešno deloval, posebno v upravnem in financijskem odseku.

Kot zastopnik glavnih gospodarskih organizacij je bil Lenarčič tudi član industrijskega sveta do razsula Avstrije in član državnega sveta na Dunaju skozi dve perijodi, ter vsled poziva ministrstva za trgovino član državne šolske komisije za obrtno šolstvo in čipkarsko industrijo.

V vseh teh organizacijah si je znal pridobiti z svojim temeljitim znanjem, s svojo marljivostjo in delavnostjo ugled in spoštovanje, tako, da so se njegovi na bogatih izkustvih sloneči nasveti vseskozi upoštevali in bili v važnih gospodarskih priredbah odločilni.

Ob času, ko se je urejalo naše gospodarstvo in naša valuta, je izdal zanimivo aktuelno razpravo »Valutno vprašanje v Jugoslaviji«.

Lenarčič je bil član bivšega gozdarskega društva za Kranjsko-Primorsko od leta 1900. do leta 1918. Ves čas obstoja je bila uprava tega društva v nemških rokah. Koj po prevratu se je pokazala nujna potreba, da se društvo preuredi novo nastalim razmeram primerno. Na za društvo velepomembnem izrednem občnem zboru v Ljubljani dne 20. februarja 1919. je bil izvoljen novi začasni odbor in predsednikom Josip Lenarčič. Na rednem občnem zboru v Mariboru dne 4. maja 1922. se je pod predsedstvom Lenarčiča izvršila likvidacija gozdarskega društva in vstanovila podružnica Ljubljana Jugoslovenskega Šumarskega Udruženja.

Pri novih volitvah je bil Lenarčič izvoljen predsednikom podružnice in podpredsednikom J. Š. U. in kot tak potrjen tudi od glavne uprave. Ob enem je bil izvoljen v odseke za agrarno reformo, za promet-industrijo in trgovino. Vse te funkcije vrši slavljenec trajno in uspešno v prid Udruženja in podružnice vse do danes.

Kot član delavnih odsekov je prevzel Lenarčič važne referate posebno v vprašanjih agrarne reforme, neposrednih davkov, tarifne politike in obdelovali iste vsestransko izčrpno. Ministrstvo za šume in rudnike ga je kod znanega strokovnjaka ponovno poklicalo na strokovna posvetovanja v Beograd. — Pred vsem je kazal slavljenec, že od prvega začetka, posebno zanimanje za zaleve agrarne reforme. Že na prvem izrednem občnem zboru Gozdarskega društva je v dolgem dobro zamišljenem referatu obširno razpravljal o predmetu, predlagal in dosegel sklicanje ankete, ki naj bi sestavila in predložila merizadetim oblastvom nasvete in predloge v zaščito gozdne posesti v Sloveniji, varujoč predvsem privatno lastnino in izključujoč služnostne pravice paše in drvarenja, ki bi mogle imeti za posledico le opustošenje naših gozdov, v katerih je naše zlato.

Za zasluge, ki si jih je pridobil jubilant v interesu našega gospodarstva-šumarstva je bil odlikovan z redom sv. Save III. vrste.

Ob pomembni slavnosti podpredsednika J. Š. U. in predsednika Podružnice Ljubljana, pridružujemo se šumarji radevolje številnim gratulantom želeč mu iskreno — kot možu dela in uspeha — še dolgo vrst let čilosti in zdravja!

Rustia.

Jugoslovensko tržište drveta.

Dne 1. marta 1926.

Marché au bois Iougoslave

Le 1 Mars 1926

Broj Nro.	Sortiment: Po vrsti drveta	Sortiment: selon essence	Sortiment: nach Holzart	Jedinica mjera / Unité de mesure / Maszeinheit	Cijena - Prix - Preis: u vagonu / Wagon départ ab Waggon / Dinara — Dinars	Cijena - Prix - Preis: na odredištu / au lieu de destination / am Bestimmungsort
	I. Hrastovina	**I. Chêne**	**I. Eiche**			
1	Trupci za oplatice	Grumes de placage	Furnier-Klötze	m³	3000—3400	
2	Trupci za pilenje I. kl.	Grumes de sciage Ier Choix	Säge-Klötze I. Kl.	m³	1000—1200	
3	Trupci za pilenje II. kl.	Grumes de sciage IIe Choix	Säge-Klötze II. Kl.	m³	500— 800	
4	Polovnjaci kompaktni	Wainscoat	Wagenschuss (Kompakt)	m³		
5	Polovnjaci ispiljeni	Wainscoat-Logs	Wagenschuss-Boules	m³	. . . . .	Cif London 21·- £
6	Srednjače	Centerplanks	Centerplanks	m³	. . . . .	Cif London
7	Neokrajčene piljenice ispod 50 mm	Planches dessous 50 mm	Unbesäumte unter 50 mm	m³	1700—1800	
8	Neokrajčene piljenice iznad 50 mm	flacheuses dessus 50 mm	Bretter über 50 mm	m³	1900—2000	
9	Blistače	Quartiers	Spiegelware	m³	3000—4000	Belgijska granica / Frontière belge / Belgische Grenze
10	Okvirnice	Châssis	Chassis	m³	2600—2800	
11	Vratnjače	Portiéres	Thürlstücke	m³	4500—5000	1200 belgfcs
12	Daske za ljesove	Cercueil	Sargbretter	m³	3500—4000	
13	Bočnice	Sur dosses	Hochschnitt	m³	2000 3000	
14	Listovi	Feuillets	Feuillets	m³	3000—4000	
15	Četvrtače	Chevrons	Staffeln	m³	2000—2300	
16	Tavanjače	Pavimenti	Belagspfosten	m³	. . . . .	cca Lit 1000·— Postumia
17	Piljenice za bačve	Plateaux douelles	Douellpfosten	m³	1300—1500	cca Lit 1000
18	Popruge	Frises	Friesen	m³	1200—2400	
19	Željeznički pragovi	Traverses de ch. d. f.	Eisenbahnschvellen . .	1 komad / pièce / Stück	15— 60	
20	Francuska dužica	Merraines français	Französische-Dauben .	1000 komada / pièces / „ Stück	14000—15000	
21	Bačvarska dužica	Douves allemandes	Binder-Waare	po akovu / par seaux / per Eimer	60— 100	
22	Telegrafski stupovi	Poteaux télégrafiques	Telegrafen-Stangen . .	1 komad / pièce / Stück	50— 75	

Broj Nro.	Sortiment — Po vrsti drveta	selon essence	nach Holzart	Mjera Unité de mesure Maszein heit	u vagonu Wagon départ ab Waggon Dinara — Dinars	na odredištu au lieu de destination am Bestimmungsort
	II. Bukovina	**II. Hêtre**	**II. Buche**			
1	Trupci za pilenje I. kl.	Grumes de sciages I-er Choix	Säge-Klötze	m³	310— 400	Talijanska granica / Frontiére italienne / Italienische Grenze
2	Trupci za pilenje II. kl.	Grumes de sciages II-e Choix	Säge-Klötze	m³	200— 250	
3	Planke parene	Plateaux etuvé	Pfosten gedämpft	m³	1000—1100	600—700 Lit
	Planke neparene	Plateaux non etuvé	Pfosten ungedämpft	m³	950—1050	580—660 Lit
4	Daske parene	Planches etuvé	Bretter gedämpft	m³	1100—1150	600—700 Lit
	Daske neparene	Planches non etuvé	Bretter ungedämpft	m³	1050—1100	480—660 Lit
5	Popruge	Frises	Friesen	m³	600— 700	
6	Četvrtače	Chevrons	Staffeln	m³	750— 900	
7	Željeznički pragovi	Traverses p. ch. d. f.	Eisenbahnschwellen	komad / Pièce / Stück	40— 50	
8	Ogrijevno drvo I. kl.	Bois de chauffage I-er Choix	Brennholz I. Kl.	Wagon	2300—2500	
	Ogrijevno drvo II. kl.	Bois de chauffage II-e Choix	Brennholz II. Kl.	Wagon	2000—2200	
9	Drveni ugalj	Charbon de bois	Holzkohle	Wagon	8000—8500	
	III. Ostalo tvrdo drvo	**III. Les autres bois durs**	**III. Andere harte Hölzer**			
1	Jasenovi trupci	Grumes en frene	Eschen-Klötze	m³	700— 800	
2	Brestovi trupci	Grumes en orme	Ulmen-Klötze	m³	500— 600	
3	Javorovi trupci	Grumes en erable	Ahorn-Klötze	m³	500— 700	
4	Grabovi trupci	Grumes en charme	Weissbuchen-Klötze	m³	400— 700	
	IV. Meko drvo.	**IV. Bois tendre**	**IV. Weiches Holz**			
1	Meka tesana	Bois équarri	Weiches Holz bezimmert	m³	400— 600	
2	Meka piljena	Bois scié	Weiches Schnittmaterial	m³	600— 750	
3	Telegr. stupovi (jelovi)	Poteaux telegr. (sapin)	Teleg. Stangen (Tanne)		50— 80	

Настава, наука и литература

SUŠENJE HRASTOVIH ŠUMA.

»Teorija je bez prakse mrtva«. U istom je položaju i praksa, ako ona nema pred sobom čvrste teoretske podloge. Za šumarstvo to naročito vrijedi. Ovo su utvrdili već naši predšasnici. Takvo mišljenje mora postojati i danas. Život nam daje novih i novih dokaza tome. Potreba zajedničkog rada izmedju praktičkih i naučnih krugova javlja se osobito onda, kad nas život dovodi pred pitanja katastrofalnog karaktera. A takvo je pitanje sušenje naših hrastika.

Šumarski stručnjaci i naučenjaci iznosili su svoja opažanja o sušenju hrastovih šuma. Državna je vlast nastojala da to pitanje riješi administrativnim putem — putem anketa. Tako je godine 1924. iznjeo u široj javnosti svoje mišljenje gospodin Stebut, profesor beogradskog univerziteta i pokušao da rastumači pojave sušenja procesom »opodzolovanja tla«. Zagrebački je fakultet odnosno Zavod za Šumske Pokuse u Zagrebu posvetio tome pitanju veliku pažnju. Nakon dugotrajnog i detaljnog proučavanja toga pitanja na području od 34 šumske uprave zaključena je prva faza istraživačkih radova i njeni rezultati iznešeni na javnom predavanju, što su ga održali gg. profesori zagrebačkog šumarskog fakulteta: dr. Petračić, dr. Seiwerth, dr. Langhoffer i dr. Škorić.

Predavanje održano je u subotu 6. februara o. g. pred velikim brojem šumarskih stručnjaka, prirodopisaca, izaslanika šumskih ureda, šumskih industrijalaca i studenata. Ministarstvo Šuma izaslalo je svoje delegate. Predavanju prisustvovao je gospodin ing. Bogoslav Kosović, pomoćnik Ministra Šuma i Rudnika. Naše je udruženje zastupao predsjednik g. dr. Djoka Jovanović. Donosimo kratak referat o tom vrlo uspjelom predavanju.

Profesor dr. Petračić, nastavnik uzgoja šuma ukratko prikazuje istorijat sušenja hrastika. Sve do godine 1906. sušenje hrastika katastrofalnog karaktera nije se zapažalo. Pojedina stabla sušila su se odavna, ali sušenje cijelih hrastovih sastojina opaženo je tek godine 1909. Uzročnikom sušenju bile su gusjenice. S proljeća je gusjenica obrstila list, ali stabla su nanovo prolistala. Istina je, stabla su gubila na prirastu, ali su ostala na životu. Dakle tek godine 1909. počelo je sušenje hrastovih sastojina poprimati katastrofalni karakter. Sušenje opaženo poglavito na hrastu-lužnjaku. Izvidima je ustanovljeno, da se sušenje javlja i u mladim i u srednjim i u starijim i u čistim i u mješovitim sastojinama (mješovite sastojine trpe nešto manje). Hrast se suši i u šumi gustog i rijetkog sklopa, na suhom i na vlažnom tlu, na gredama i po udolicama, u poplavnim područjima i van njih. Ne suše se sva stabla na nekoj površini, već ih dobar dio raste i dalje normalno.

Rad istraživača na polju proučavanja prilika staništa i naročito tla nije doneo onih rezultata, što ih je polučio prof. Stebut. Naime g. prof. Stebut tvrdi, da je uzročnikom sušenja hrastika tlo, odnosno njegovo »opodzolovanje«. Pretpostavka g. prof. Stebuta, da slavonski hrastici rastu na granici mogućnosti opstanka — na lošem tlu, jer da je šuma na boljem tlu odavno posječena, — nije se pokazala opravdana. Hrast-lužnjak u Slavoniji je u svom optimumu. Tlo je još uvijek

dosta duboko, zdravo i sadrži dosta hranjivih tvari. To najljepše dokazuje i praksa. Sedamdeset-godišnji hrastici dosižu vanredne visine od 30—35—40 m, a one su najbolje mjerilo dobrote tla.

Profesor dr. Seiwerth, pedolog, prikazuje prije svega proces opodzolavanja (ispiranja, izluživanja) u crnogoričnom i bjelogoričnom tlu, (popraćeno diapozitivima). Govoreći o crnogoričnom tlu on skreće posebnu pažnju na stvaranje t. zv. kamena-mjestanca (Ortstein), a za bjelogo-

Sl. 1. Sušenje hrastova u šumi Trstika.
Foto: Zavod za Šumske Pokuse Zagreb.

tičnu, naročito hrastovu šumu, na oraškastu strukturu (tri monolita posavskog tla, horizonti akumulacije, nestvaranje Ortsteina). Tom se oraškastom strukturom sprječava zabarivanje tla (mjestanac u crnogoričnom tlu igra ulogu sloja nepropusnog i za vodu i za biljno korenje). Procesom izluživanja moglo bi tlo (osobito horizont ispiranja) postati siromašnim na hranjivim solima, te tako prouzročiti opasnost po sastojine. Ali kemijska analiza posavskog tla pokazuje, da tlo slavonskih hrastovih šuma ima još uvijek dosta hranjivih tvari. Ovu činjenicu g. prof.

dr. Seiwerth potkrepljuje podacima, dobivenima svojim analizama tla* iz šuma Čartak Veliki, Mošćenički lug, Mesolina, Kliještenica, Višnjički Bok, Trstika i dr. U pomenutim šumama nema podzolisanja, ponestatak hranjivih tvari nije zapažen — ali hrastova se šuma ipak suši. Da je tlo još uvijek zdravo i neisprano potvrdjuje i činjenica, da na tom tlu uspijevaju i gospodarske biljke, koje zahtijevaju kud i kamo više dušika, kalija i fosfora, nego šumsko drveće.

Nemoguće je, da bi uzrokom sušenja hrasta mogao biti aciditet tla. Posavska tla su ilovasta, glinenasta tla — teška tla. Ali ona imadu u sebi dovoljne količine vapna ($Ca\ CO_3 = 10 - 15\%$). Dakle nije bio opažen ni ponestatak vapna, ni humusa. Omjer smjese vapna i humusa daje tlu veću ili manju rahlost. No i rahlost tla ne igra nikakove uloge. Šuma se suši i na rahlom i na zbijenom tlu.

Konačno, postoji mišljenje, da poplave i zabarivanje tla mogu štetno djelovati na rast hrasta. Ali i ta pretpostavka nije utvrdjena. Šuma se suši i na gredama i po udolicama. Dapače, u šumi »Visoka greda« (novogradiške Imovne Općine) hrastici se više suše na gredi, kojoj visinska razlika prema udolici punih 15 m. Jedino, što bi se moglo uzeti u obzir, kao faktor nepovoljnog učinka, to je pješčana, šljunčasta i sodna podloga tla (donji horizont). Ova bi mogla oslabljivati životnu snagu hrastika i tim pomagati primarnim uzročnicima sušenja hrastovih šuma. Ali i tu činjenicu treba tek dokazati proučavanjem. Svakako se za sada može ustvrditi, da tlo nije uzrok sušenja hrastika, kako to misli prof. Stebut.

Profesor dr. Langhoffer, entomolog, na osnovu svojih istraživanja u terenu i izvještaja šumarskih ureda došao je do zaključka, da je glavni i primarni uzročnik sušenja hrasta — gusjenica gubara, zlatokraja, kukavičjeg suznika i četnika. Najveće štete čini gusjenica gubara. Napadaj njihov zna katkada biti tako oštar a broj gusjenica tako velik, da šuma ljeti stoji gola kao sred zime. Prva je katastrofalna navala gusjenica bila godine 1909./1910. Od sedam šumarija Brodske Imovne Općine stradale su od gusjenica dvije: Cerna i Stari Mikanovci. Nakon te navale moralo je biti posječeno 69.000 m^3 hrastovine. Sušenje hrastovih šuma bilo je godine 1910.—1912., 1915.—1918., 1921.—1924. Da bi se mogao predočiti obim sušenja, treba spomenuti, da je Brodska Imovna Općina bila primorana posjeći u godini 1911./12. 58.000, a god. 1916./17. 130.000 suhih hrastovih stabala.

Kao sekundarni uzročnik sušenja dolazi medljika. Ali svuda gdje se ona pojavljuje, mogu se lako naći tragovi primarnog štetnika, gusjenice. To ne dolazi u obzir. Statistika govori, da stradavaju hrastove šume periodički. Ne bi moglo biti, da se tlo u tako kratkim perijodama 3 puta pokvarilo i 3 puta poslije toga popravilo. Ne može biti uzrokom sušenja hrastika ni voda (poplave), jer ima stabala 200 i više godina starih, lijepih uzraslih, a voda ih plavi svake godine.

Treba smatrati najvažnijim štetnikom i primarnim uzročnikom gusjenicu gubara te protivu nje treba voditi borbu. (Gusjenicu gubaru lako je prepoznati po bradavicama na hrptu, sredinom 5 para modrih, a iza njih 6 pari smedje-crvenih). U cilju tamanjenja treba ubrana legla gubarevih jaja (gubu) skidati struganjem ili mazati katranom sa $^1/_5$ petroleja. Brodska Imovna Općina pokušavala je sa

---

* Baš ove analize, koje — kako je poznato — traže vanredno velik i dugotrajan laboratorijski rad i koje čine naučenjački fundamenat autorovih izvoda, daju i veliku snagu njegovim argumentima. — Uredništvo.

štrcanjem gusjenica dok su one mlade sa 3% otopinom barijevog klorida. Ima još jedna mogućnost borbe: odgajanje parazita (najeznica i gusjeničarki). Ali ova je mjera obzirom na finansijske teškoće dosta problematična.

Gospodin dr. Škorić, fitopatolog, gleda u gubarevoj gusjenici primarnog uzročnika sušenja hrastika, a u medljici tek sekundarnog. Na osnovu svojih istraživanja u terenu i mnogobrojnih pokusa on je utvrdio, da medljika sama ne bi mogla prouzrokovati takve opasnosti za hrastove šume. Trogodišnje hrastove biljke, inficirane tri pa i četiri puta, mogle su se opo-

Sl. 2. Sušci u šumi Višnjički Bok.
Foto: Zavod za Šumske Pokuse Zagreb.

raviti od napadaja medljike i nanovo su prolistale. U šumi je otporna snaga starih hrastova još veća. Lišće stradava tek usljed navale gusjenica, a poslije toga od medljike. Predavač je ukratko prikazao razvoj medljike i okolnosti, koje pogoduju njenom razvitku (dovoljna količina svjetla, toplina, mlado lišće).

Nakon toga skrenuo je predavač pažnju na drugog štetnika — na mednjaču (Agaricus melleus). Skoro sva stabla napadnuta po gusjenici i medljici imadu pod korom rizomorfe Agaricus-a. Šire se te ri-

zomorfe ozdo gore, na periferiji stabla brže nego u radijalnom smjeru. (Autor prikazuje čest debla napadnutoga od Agaricusa). Hife gljive nalazimo i u sržnim tracima i trahejama, ali duboko u drvo gljiva ne zadire. Stablo reagira na napadaj Agaricusa stvaranjem zaštitnog sloja iz žute gumozne tvari, koja sprečava širenje hifa. Agaricus napada samo stabla, oslabljena prije po gusjenici i medljici. Po njemu napadnuta stabla gube u donjem svom djelu koru. Micelij uništava kambij i jedan dio bijeli, prekida životni proces stabla. Poradi toga Agaricus-u, kao jednom od uzročnika sušenja hrastika mora biti posvećena velika pažnja. Treba napose istaći, da su hrastovi imali još uvijek dosta životne snage, dok su izdržavali navalu gubara i medljike, ali je napadaj Agaricus-a za njih bio upravo smrtonosan. Upućuje na složenost i povezanost uzročnika sušenja: gusjenica, medljike i Agaricus-a.

Konačno je profesor dr. Petračić resimirao izvode predavača u ovim tačkama.

»1. Prvi uzrok sušenja ne leži u tlu. Ono je uslovljeno nizom uzročnika: gubara, medljike (pepelnice) i mednjače.

2. Naše se hrastove šume nisu sušile prije zaraze pepelnice. Direktno liječenje pepelnice u prostranim šumama, uporabom sumpornih preparata, nailazi na nesavladive teškoće u tehničkom i finansijskom pogledu. Prema tome mora ići naše nastojanje za dobro provedenom profilaksom. To će reći cijelo naše postupanje sa hrastovim šumama moramo udesiti u cilju, da predusretamo ono stanje, kod kojega pepelnica može napraviti najviše štete. To ćemo postići:

3. Uništavanjem jajašaca leptirova naročito onih od gubara (Liparis dispar), koji se najčešće javlja i od kojeg se velik dio jajašaca dade uništiti. To uništavanje mora biti bezuslovno obavezno za sve šumovlasnike, uz pomoć državne vlasti.

4. Treba poduzeti sve mjere da spriječimo razmnažanje kukaca u šumama. To ćemo postići, ako pravovremeno, brzo posiječemo i izvezemo iz šume, ma bilo to i uz finansijske žrtve sva polusuha i suha stabla, u kojima se razmnažaju kukci, kao i ona još zelena stabla, u kojima se pojave kukci.

5. Današnje čiste hrastove šume, treba, gdje je samo moguće, pretvarati u mješovite podsadjivanjem ili im primješavanjem drugih podesnih vrsti drveća. Barem će nam ove ostati površini, ako se hrast i posuši.

6. Kod osnivanja mladih hrastovih šuma moramo ići za prirodnim pomladjivanjem starih hrastovih šuma. Ni jedna stara hrastova šuma ne smije se posjeći dok nije pomladjena.

7. Vjerojatno je, da bi nejednako stare mješovite šume, uzgojene i sječene oplodnom sječom uz dugo pomladno doba, a na vrlo vlažnim mjestima i prebirnom sječom, bile najotpornije. Zato preporuča, da se izbjegavaju jednako stare šume na velikim površinama.

8. U koliko ćemo imati uspjeha sa poznom vrsti hrasta-lužnjaka (Quercus pendunculata var. tardissima), koji lista u zadnjoj trećini mjeseca maja, kada su mnogi proljetni mrazovi prošli i koji raste još na vlažnijim mjestima od običnog lužnjaka — treba sačekati rezultate istraživanja.

9. Sve upravno i čuvarsko osoblje mora strogo provadjati propise i voditi posebnu evidenciju za svaku šumu o motrenju štetnih pojava i njihovih uzroka, te redovito izvješćivati svoje vlasti«.

I. P. I.

Iz ovoga se kratkoga prikaza vidi, da je pitanje sušenja naših hrastovih šuma, koje je zadavalo toliko brige i izgledalo toliko zamršeno i nedokučivo, konačno ipak riješeno. Taj uspjeh treba da zahvalimo predavačima i istraživačima gospodi profesorima zagrebačkog šumarskog fakulteta i članovima stručnoga vijeća »Zavoda za Šumske Pokuse« u Zagrebu: dru. Petračiću, dru. Seiwerthu, dru. Langhofferu i dru. Škoriću.

Mi smatramo ovo predavanje važnim dogadjajem u našem šumarstvu pa mislimo da treba da mu se raduje i šira šumarska javnost. Nije samo pokazan put

Mednjača (Agaricus melleus) na hrastu
Foto: Zavod za Šumske Pokuse Zagreb.

i način, kojim se mogu i moraju spašavati nebrojeni milijuni narodnoga dobra. Nije samo šumarska nauka obogaćena za čitav niz novih spoznaja (naučne publikacije gospode profesora izaći će uskoro u »Glasniku Zavoda za Šumske Pokuse«). Ovim radovima ujedno je osvjetlan obraz našega šumarstva i u inostranstvu, koje je (Wiener Allgemeine Forst und Jagdzeitung 1924. No. 46), posumnjalo, da naše šumarstvo ne će moći da riješi ovaj problem. (Na žalost bilo je i u nas stručnih javnih glasova »stručnjaka«, koji su se — iako ne sa istih motiva — priključili mišljenju austrijske šumarske javnosti). Dokazano je, da se naučna pitanja ne

mogu riješavati anketama, već samo metodičkim i egzaktnim naučnim radom, koji se mora da razvija u punoj slobodi naučnika-istraživača a ne sputanom recepturom administracije. Iz ovoga se konkretnoga slučaja može povući zaključak, da institut za egzaktna naučna istraživanja — iako oni treba da služe praktičnom šumarstvu u prvom redu — spadaju u sklop univerziteta a ne uz administrativni aparat.

Sad, kad je postavljena sigurna diagnoza bolesnika — sad je pravo mjesto eventualnim anketama upravnoga aparata, da se pretresu detaljna pitanja, a napose pitanje, koje preventivne i represivne mjere može i ima da preduzme šumska uprava u borbi protiv sušenja.

Mi ipak smatramo potrebnim da se ovaj studij, koji je u svojoj prvoj fazi tako uspješno završen, nastavi i dalje. Ostaje još uvijek čitav niz pitanja, koja treba istražiti i riješiti. (Naročito u smjeru pedološkom i fizijološkom). Sposobnost za istraživački rad je nesumnjivo dokazana, odlični rezultati su polučeni. Sad treba samo sredstava — i to dovoljno sredstava, — da se rad uzmogne nastaviti. Pošto je ovim izvršen i najvažniji zadatak, za koji je Ministarstvo Šuma i Rudnika tražilo da udje u program rada Zavod za Šumske Pokuse, moramo očekivati, da će Ministarstvo Šuma i Rudnika, koje je kako vidimo u prvom redu interesirano na što uspješnijem rešavanju velikih praktičnih pitanja, osigurati i pravovremeno staviti na raspoloženje sume, koje su neophodno Zavodu potrebne za takav rad.

Gospodi istraživačima i predavačima u ime šumarske javnosti čestitamo.

Uredništvo.

ŠUMARSKI KONGRES U RIMU.

Da bi se oni, koji kane učestvovati na tom kongresu, mogli orijentisati o pojedinostima, donosimo najvažnije dispozicije.

Tko je prama našoj uputi u posljednjem broju (str. 133.) podnio propisnu prijavu i uplatio propisani prinos, primit će od Međunarodnog Instituta za Poljoprivredu u Rimu (Institut International D' Agriculture) ova dokumenta:

a) Pristupnicu (carte d' identité);

b) Dokumenat, na osnovu koga će imati pravo popusta od 30% na talijanskim željeznicama;

c) Prijavnicu, na osnovu koje će mu se razervisati mjesto u hotelu u Rimu i Milanu.

Dokumenta za put poslužit će za ove smijerove:

1. Od talijanske granice do Rima i natrag ili do Milana. (Dokumenat je označen oznakom A. R.)

2. Od Milana do Rima (dokumenat nije posebno signiran).

Kad se traži karta na talijanskoj željezničkoj stanici, potrebno je da se pored redovnih dokumenata i putnih dokumenata predoči još i pristupnica, da bi se kongresista legitimirao.

Prijavnice za rezervisanje mjesta u hotelu treba predložiti što brže. Naravno samo u onom slučaju, ako se kongresista želi poslužiti pogodnostima, što ih uprava kongresa daje. Donosimo ovdje približnu visinu cijena u hotelima (najboljim, dobrim i osrednjima). Ove cijene nisu obavezne.

	Milano				Rim			
Soba sa jednim ležajem . .	30	20	10	Lira	35	30	12	Lira
Postelja sa dva ležaja . .	60	45	20	„	70	50	25	„
Zajutrak	6	6	5	„	7	6	4	„
Ručak (večera)	25	20	15	„	35	30	18	„
Purboar (napojnica) . . .		10%				10%		
Porezi i takse	8%	4%	4%			8%		

Cijene u luksusnim hotelima veće su od onih u najvišem stavu za dva do dva i po puta.

Institut, koji aranžira kongres moli, da se najmanje 15 dana prije javi dan i sat dolaska i u Milan i u Rim. (Prirodno je da prijave za Milan treba poslati samo onda, ako se putuje preko Milana). Sve informacije, koje se odnose na konačišta, mogu kongresiste dobiti u Milanu u Birou E. N. I. T. na centralnoj stanici u Milanu, a u Rimu u Birou za informacije E. N. I. T. na stanici Termini.

Kongresiste, koji žele učestvovati u kolektivnom posjetu šumarske izložbe, koji će se održati 27. aprila 1926. god. poslije podne, moći će, kad stignu u Milan u sekretarijatu Sajma (Fiora Campionaria, Via degli Amedei, 8) dići pozivnice za banket, ulaznzice za izložbu i dobiti sve druge potrebne upute. Banket je odreden za 27. aprila u 13 sati. Lokalitet bit će naknadno označen.

U programu je za sad ekskurzija u Apenine odnosno u šume Valom broze, kao i posjeta visoke šumarske škole u Florenci. Gotovo je sigurno, da će na toj ekskurziji i posjeti kongresiste biti gosti talijanske šumarske uprave.

Cijene željeznice označili smo u poslijednjem broju.

Ugrenović.

Sumarski kongres u Rimu. Saznajemo, da su za ovaj kongres predali svoje radove g. profesori univerziteta: **dr. Ivo Pevalek** „La forêt du Karst" i **dr. Aleksandar Ugrenović:** „La législation forestière en Yougoslavie".

LITERATURA

Ignotus:

O popularizovanju šumarstva.

Mnogo se je pisalo v „Šumarskem Listu" o popularizovanju šumarstva.

Priporočilo se je, da naj se to popularizovanje pospešuje na razne načine in čimbolj intenzivno. Izražena je bila želja, da naj se vpelje pouk o osnovnih pojmih šumarstva v ljudskih šolah, na učiteljiščih, v bogoslovnih šolah itd. Omogočijo naj se dalje poučni tečaji o šumarstvu v zvezi s kmetijstvom pri vojaštvu. Organizujejo naj se poučna predavanja za preprosto ljudstvo.

Lepe uspehe bi dosegla predavanja na nižjih ali na srednjih šumarskih šolah, združena z demonstracijami objektov, vzetih iz dobro urejenih šolskih učnih zbirk.

Vsi ti predlogi so sposobni, da se doseže čimgloblje zanimanje za negovanje šume in razumevanje šumarstva v slojih naroda. Poleg teh je navesti tudi individualno poučavanje posameznih, posebno manjših

šumskih posestnikov v konkretnih vprašanjih po sreskih šumarskih referentih in okrajnih gozdarjih povodom službenih, periodičnih pregledovanj šume v dotičnem službenem okolišu. To, osobito informativno poučevanje na licu mesta spada na pr. v Sloveniji po instrukciji med službene dolžnosti omenjenega šumarskega osebja.

Upati je, da bo po ministrstvu za šume in rudnike odrejeni dečji dan za pošumljavanje, ki se ima letošnje leto prvikrat udejstviti, mnogo pripomogel v to, da se mladina nekoliko seznani z načinom vzgajanja sadik v šumskih drevesnicah in s pošumljavanjem sečin in drugih prostorov.

K razumevanju ciljev šumarstva bi mnogo pripomogle tudi šumske razstave, ako se priredijo na tak način, da imajo poučen značaj.

Za poslošno povzdigo šumarstva pa dobro služijo tudi poučni. poljudno prirejeni spisi med pismenim ljudstvom, posebno v pokrajinah, kjer je številno malih, individualnih šumskih posestnikov, kmetov. Spisi morajo biti bolj kratki, jedrnati, pregledni; obravnavajo naj predmete, za katere potrebuje kmetski mali in srednji šumski posestnik razjasnil in pouka. Poljudne spise šumarske vsebine je obavljati v strokovnih, med ljudstvom razširjenih in udomačenih listih ali pa jih, ako so večjega obsega, izdati v obliki letakov, brošuric in knjig po ceni, ki mora biti zelo nizka. Niti pisec članka, niti založnik ali lastnik dotičnega strokovnega lista ne smejo iskati pri tem materjalnega dobička.

Resnici na ljubo je treba povedati, da se je v Sloveniji glede popularizovanja šumarstva s poljudnimi članki itd, že nekaj storilo, četudi ni preteklo veliko let, odkar deluje tu par slovenskih šumarskih strokovnjakov. Obžalovati je, da jih je i med temi malo takih. ki so poleg svojih službenih poslov delovali v korist ljudstva tudi na literarno-strokovnem polju.

Izmed poljudnih in poučnih, specijalno za kmetskega šumskega posestnika, torej za popularizovanje šumarstva priobčenih spisov naj omenim sledeče:

Guzelj August:

„Navod za oskrbovanje malih gozdnih posestev na Kranjskem in Primorskem". (Knjižica str. 112. Izdalo Gozdarsko društvo za Kranjsko in Primorsko. 1903).

„Glavna vodila za dobro pogozdovanje." (Izšlo v knjigi: „Gospodarski nauki," ki sta jo uredila Viljem Rohrman in Fran Dular. Knjigo je izdala Družba sv Mohorja v Celovcu 1905).

Članki, objavljeni v „Kmetovalcu":

„Kako si mali gozdni posestnik vzgoji gozdnik sadik?" (1912).

„Belokranjski gozdi in nova železnica". (1913).

„Nekaj o izpremembah gozdov v druge obdevalovalne vrste". (1913)

„Zajedalke na koreninah gozdnega drevja." (1914)

„Vzgoja gozdov in izpremenitev bukovih gozdov v mešane:" (1914)

„K letošnjim pogozdovanjem" (1915)

Šivic Anton:

Članki, objavljeni v „Kmetovalcu":

„Ali bi bilo prikladnejše, sejati na pašniku, ki leži proti severu smreke ali jelke?" (1912)

„Nove določbe glede pogozditve poljedelskih parcel, meječih ob tuja poljedelska zemlišča." (1912)

„Kako se obvarujemo škode po smrekovem lubadarju?“ (1912)

„Kje dobi gozdni posestnik nasvetov in potrebnega pouka v zadevah, spadajočih v gozdarsko stroko?“ (1912)

„Ali je dovoljeno spravljati les in druge gozdne pridelke čez tuja zemljišča?“ (1912)

„Ali naj jemljemo steljo iz gozda?“ (1912)

„Kdaj in kako naj se iztrebi grmovje, ovirajoče gozdno drevje v rasti?“ (1912)

„Listje gozdnega drevja — krmilo za živino.“ (1912)

„Kanadski topol, njegova vzgoja in gospodarska poraba.“ (1912)

„Jeseni ni vsej dobro saditi gozdne sadike.“ (1912)

„Varčujte z lesom!“ (1912)

„Dobava smrekovih sadik po znižani ceni.“ (1912)

„O dobivanju in prodaji božičnih drevesc.“ (1912)

Gozdi na Kranjskem.“ (1912)

„Omela, škodljivec sadnega in gozdnega drevja.“ (1912)

„Osebna dohodnina v gozdarstvu in v splošnem.“ (1912)

„Drva na metrsko mero.“ (1913)

„O izpremembi bukovih gozdov v igličaste.“ (1913)

„Izprememba gozda v drugo obdelovalno vrsto.“ (1913)

„O zasilnih potih v gozdu.“ (1913)

„Prodaja lesa iz gozda.“ (Štiri poglavja 1913)

„Pobiranje in nabava gozdnega semenja.“ (1913)

„Ravnanje z godnimi sadikami, ki se takoj ne posade“ (1914)

„Dobivanje lubja v hrastovih nizkih gozdih.“ (1914)

„Ogibajmo se napak pri merjenju debelnih premerov z merskim klupami.“ (1914)

„Katero listnato gozdno drevje naj zasadim, da mi bo dajalo veliko listja za steljo“ (1916)

„Izvrševanje paše in pašnih pravic v gozdih na Kranjskem.“ (1919)

„Pomen kmetskih gozdov.“ (1923)

„Zatiranje vran.“ (1923)

„Kako se gozdni kapital obrestuje?“ (1924)

„Pravice in dolžnosti med zemljiškimi sosedi.“ (1924)

Razen teh člankov objavil mnogo odgovorov na od članov „Kmetijske družbe“ stavljena vprašanja raznovrstne šumarske vsebine v strokovnem listu „Kmetovalcc“.

„Poljudno navodilo za merjenje lesa“. (Brošura str. 111. Izdala in založila Kranjska kmetijska družba 1914; drugo izdajo ista družba za Slovenijo 1922)

Urbas Janko:

Članki, objavljeni v „Kmetovalcu“:

„Kako je oskrbovati gozde, ki se iz njih dobiva trtno kolje?“ (1912)

„Akacija, njena vzgoja in poraba.“ (1913)

Ružić Anton:

Članki, objavljeni v „Kmetovalcu“:

„O prijavi sekanja v gozdih.“ (1921)

Razem tega nekaj odgovorov na stavljena vprašanja v istem listu.

Putick Viljem:

V istem strokovnem listu:

„Nekaj o ceni bukovih pragov za železnice in ceni drv za kurivo (1922) (Prešnja leta tudi nekaj pojasnil na zastavljena vprašanja članov Kmetijske družbe.)

Rohrman Viljem:

V istem strokovnem listu:

„Naši pašniški gozdi.“ (1924)

„Pogozdovanje in nabava gozdnih sadik.“ (1925)

Razen teh, takorekoč iz vsakoletne potrebe ljudstva izvirajočih spisov, (ki nikakor niso izčrpno našteti) imamo po kalendarjih raznih letnikov (n. pr. Družbe sv. Mohorja, Kmetijskih kalendarjih, in dr.) raztresena, prosveti ljudstva namenjena šumarska navodila in tabele, porabne za lesne trgovino.

Koristno bi bilo, ko bi se že objavljeni, navedeni in nenavedeni, po raznih publikacijah razkropljeni članki, v kolikor so za kmetskega šumskega posestnika trajne važnosti, zbrali in po potrebi današnjim razmeram in zakonodaji primerno preuredili in dopolnili še z novimi spisi o gradivu, ki morda še ni dovolj obdelano. To gradivo je deloma naiti v raznih, v „Kmetovalcu“ objavljenih vprašanjih in odgovorih. Slednje bi bilo treba le temeljitejše obdelati, kakor je bilo z ozirom na interes posameznega vpraševalca potrebno in na omejeni prostor v dotičnem listu mogoče. Izdajo zbirke takih navodil naj bi materialno omogočile podpore centralnega fonda za pošumljavanje, Jugoslov. šumarskega udruženja (fonda za propagando šumarstva), oblastnih šumskih zakladov i dr.

КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

„Пољопривредни Гласник“. Изашао је из штампе 3. број „Пољопривредног Гласника“ са овом садржином: Садржај: Poljoprivredna izložba u Pragu 1925. — Инж. агр. Миленко Милошев: Зашто немамо просечни жетвени принос као и остале напредне државе? — Ing. E. Guralj: Kampanja šećerne repe 1925.-26. — Ing. агр. Драг. J. Грујић: Начини повећавања млечности. — Ing. J. Spirhanzl: O značenju zemljišnih reakcija. — Белешке: III. Светски живинарски конгрес са изложбом, одржаће се 1927. год. у Канади. — Doba žetve u svetu. — Поправљање запуштеног земљишта. — Gojenje pataka. — 200.000 крзна куница на сајму у Лајпцигу октобра 1925. — Upotreba motornih plugova u poljoprivredi u Rusiji. — Обвезно сузбијање штеточиња на воћкама. — Bundeve kao hrana za krave muzare. — Кредити за набавку вештачких ђубрива у Аустрији. — Protiv bolesti krompira. — Сетва црвене детелине у усев озиме пшенице. — Uzorni vrtlar. — Тешка криза свих пољопривреда у Европи и употреба вештачких ђубрива. — Napredak poljoprivrede u Austriji. — Вредност измета од живине. — Neplodnost voćnih drveta. — Књижевност. Како се добија добро вино. — Naputak za sakupljanje i gajenje ljekovitog bilja:

„Пољопривредни Гласник“, илустрован часопис намењен свима гранама пољопривредне производње. Излази 1. и 15. у месецу под уредништвом д-р Емила Поповића-Пеције у Новом Саду, Жељезничка ул. 20. Годишња претплата за друштва, општине и читаонице 100, за остале 130 динара.

Овај одличан пољопривредни часопис навршио је 5 година свога рада, те првим овогодишњем бројем ступа у 6. годину свога излажења. Значајан и успели рад овог часописа, заслужује да га широј нашој јавности прикажемо.

„Пољопривредни Гласник“ покренут је и даље одржаван искључиво приватном иницијативом свога уредника и истовремено и издавача, у најтежим нашнм економским приликама. За релативно кратко време *„Пољопривредни Гласник“*, стекао је глас одлично уређеног пољопривредног часописа. са обезбеђеном сарадњом од 145 најбољих, не само наших већ и страних пољопривредних стручњака. То му је донело не само леп одзив читалаца у земљи него и одличан глас у иностранству.

Садржај *„Пољопривредног Гласника“* и ранијих и још више последње године, тако је обилан, разноврсан и прилагођен потребама наших села и наше пољопривреде уопште, да је постао одлична лектира и поука намењена у првом реду нашим пољопривредницима и рационалнијем искоришћавању свих пољопривредних објеката, а сем овог, може згодно послужити и свима онима који се интересују за пољопривредни живот, и рад његових установа, како у границама наше отаџбине, тако и у целом образованом свету.

„Пољопривредни Гласник“ заступа чисто стручан правац, као такав он се не бави политиком, није орган ни старијих ни млађих пољопривредних струја, већ једино заступа и брани интересе напредне пољопривредне културе у народу и ширење наше народне мисли и народне државе.

Сем овог *„Пољопривредни Гласник“* уобичајио је повремено издавање специјалних бројева намењених пољопривреди, или којој у пољопривредном погледу напредној држави, или којој од наших покрајина. Тако је претпрошле године посвећен један број најнапреднијој пољопривреди на свету, — пољопривреди Сједињених Северо-америчких Држава, прошле године напредној пољопривреди братске нам Чехословачке, а ови године предвиђена су два специјална броја: Словеначки месеца марта и јула месеца свечан број намењен Јужној Србији.

На тај начин тежи *„Пољопривредни Гласник“* да нашу пољопривреду подигнемо на степен који она по својој важности и значају заслужује и у исто време региструје све важније стране пољопривредне догађаје, установе и њихов рад и тежње.

„Lesnická práce“ Číslo 1. — 1926. — Pátý rok Lesnické práce. (Peta godina Lesnické Prace). — K o n š e l J., prof. Ing.: Presslerův kvalitní přírůst v ceně lesa a v jeho pěstění. (Presslerov kvalitativni prirast vrijednosti šume i njezina uzgoja). — F r i č J., I n g.: Některé předpoklady lesní hospodářské reformy. (Neke pretpostavke za reformu šumskog gospodarstva). — P r a ž a n Fr., I n g : Budoucnost suché destilace dřeva. (Budućnost suhe destilacije drva). — G u t h G. H.: Studie o sosnách severní Ameriky. (Studija o borovima sevjerne Amerike). — R o s e n f e l d V., I n g.: Z praxe v boji proti lesním škůdcům. (Iz prakse borbe sa šumskim štetnicima). — H e n d r y c h Vl., I n g.: Poslední zprávy o ondatře z. r. 1924. (Zadnji podaci o Fiber zibethicus iz god. 1924.).

„Revue des Eaux et Forêts“. Janvier 1926. — La Syiviculture dans les Pays-Bas et dans les colonies néerlandaises (1 er partie), par de Koning (à suivre). (Gajenje šuma u Hollandiji i njenim kolonijama (1 dio). — Une expérience sur l' emploi des tracteurs forestiers, par Gérard. (Iskustva o upotrebi šumskih traktora). — Un maquis de procédures l' Affaire de Colroy-Lubiné, par Ch. Guyot. (Neobični sudbeni postupci), La protection du Saumon, par Paul Buffault. (zaštićivanje salmonida.) — Note complémentaire sur le tamarin des hauts de la Réunion, par Rigotard. (Tamarin na otočju Réunion).

„L' Alpe“, Gennaio 1926. Il discorso del Direttore generale delle Foreste nella seduta inaugurale del Comitato forestale di Trieste. (Govor generalnog direktora šuma na sjednici prilikom uvođenja šumarskog odbora u Trstu). — A. Merendi: Alla vigilia del Congresso internazionale di selvicoltura di Roma. (U oči internacionalnog kongresa u Rimu).

Primili smo: **„Bulletin de la Silva Mediterranea“** II. god. broj 1. organ „Šumarske Lige“ zemalja sredozemnoga mora, s ovim sadržajem: Hickel (Paris) „Reunion du 27 Juillet 1925 a Grenoble“ (Zbor od 27 jula 1926 u Grenobl-u), Ougrenovitch (Zagreb) „Nos desseins et nos tâches“ (Naši zadaci i ciljevi), Bauby (Bouches-du-Rhône) „Le reboisement des collines“ (Zašumljavanje humlja), Giacobbe „Sulla tecnica dell' impianto del pino marittimo“. (O tehnici podizanja morskoga bora).

Jugoslovensko Šumarsko Udruženje

SPOMENICA O PEDESETO-GODIŠNJICI UDRUŽENJA.

Danas smo već u položaju da iznesemo pred čitaoce »Šumarskog Lista« rezultat našeg poziva za saradnju u stručnom dijelu Spomenice. Broj saradnika daleko je veći, nego što smo to mogli i očekivati. To je očit dokaz, da je misao donošenja stručnog dijela u Spomenici naišla ne samo na odobravanje već i na živu moralnu pomoć u redovima svih onih stručnjaka, kojima je iskreno na srcu interes šumarstva i bliskih mu struka, kao i prosperitet našeg Udruženja. Radi orijentacije gg. saradnika i čitaoca iznosimo ovdje imena one gg., koja su se do sada najavila svoju saradnju u stručnom dijelu Spomenice i teme, u koliko su do danas već utvrđene. To su gospoda:

Dr. Ing. **Balen**, inspektor »Zašumljavanje krša« i »Zašumljavanje deliblatskog živog pijeska«.

Ing. **Baranac**, šumar »Popularizovanje šumarstva«.

Savjetnik **Braun**, gen. direktor »Industrija tanina«.

Ing. **Ćirković**, direktor, podpredsjednik J. Š. U. »Impregnacija željezničkih pragova u Srbiji«.

Ing. **Ćeović**, nadsavjetnik, tajnik J. Š. U. »Unapređivanje lova i lovarstva«.

Dr. **Danđa**, sekretar »Prodaja po taksi u bosanskim šumama«.

Direktor **Dojković**, šum. nadzornik »Važnost lova u Hrvatskoj i Slavoniji«.

Ing. **Fasan**, višji svetnik »Zagradba hudournikov v Sloveniji«.

Dr. **Goglia**, banski savjetnik i nastavnik univerziteta (tema još nije utvrđena.

Dr. **Gradojević**, docenat univerziteta »Najvažniji štetnici endemičkih balkanskih četinara«.

Ing. **Grünwald**, inspektor »Male šumske općine u Hrvatskoj i Slavoniji«.

Ing. **Jekić**, inspektor »Šumarska terminologija«.

Dr. **Jovanović** (Đoka), direktor, predsjednik J. Š. U. »Razvitak industrije u Srbiji«.

Ing. **Karolyi**, gen. direktor »Kemijsko iskorišćavanje drveta«.

Prof. **Kauders**, direktor »Zašumljavanje krša«.

Dr. **Košanin**, profesor univerziteta »Geografija šuma Jugoslavije«.

Dr. **Krbek**, agrarni komisar (tema još nije utvrđena).

Ing. **Krstić**, šumar »Devastacija šuma u staroj Srbiji i Makedoniji«.

Dr. **Langhoffer**, profesor univerziteta »Najvažniji štetnici hrastovih šuma«.

Ing. **Lernarčić**, industrijalac, podpredsjednik J. Š. U. »Šumska industrija v Sloveniji«.

Dr. **Levaković**, profesor univerziteta »Istraživanja o zakonu prirašćivanja«.

Ing. **Manojlović** (Milan), šumar (tema još nije utvrđena).

Ing. **Manojlović** (Petar), direktor »Sadanje stanje hrastovih šuma u Slavoniji«.

Ing. **Madžarević**, inspektor »Država kao preduzimač u šumarskoj privredi«.

Ing. **Metlaš**, direktor »Kretanje cijena slavonske hrastovine«.

Ing. **Miletić**, savjetnik, tajnik J. Š. U. »Preborna šuma na kršu«.

Dr. **Milošević**, pravni referent »Šumske štete u bosanskim šumama«.

Dr. **Nenadić**, profesor univerziteta (tema još nije utvrđena).

Ing. **Perušić**, direktor (tema još nije utvrđena).

Dr. **Petračić**, profesor univerziteta (tema još nije utvrđena).

Ing. **Putick**, nadsavjetnik »Rezultati istraživanja slovenskog krša«.

Ing. **Radčenko**, šumar »Šumarstvo Crne Gore«.

Ing. **Rohr**, inspektor »Agrarna reforma i šuma«.

Dr. **Rössler**, docenat univerziteta »Naše ribnjačarstvo«.

Ing. **Roth** „Tarifalna politika u odnosu prama trgovini i industriji drvet

Ing. **Rukonić**, nastavnik univerziteta »Suha destilacija drva«.

Ing. **Ružić**, savjetnik »Mali šumski posjed u Sloveniji«.

Dr. **Samec**, profesor univerziteta „Dobivanje celuloze u Sloveniji".

Jos. **Selak**, direktor »Trgovina drvetom«.

Dr. **Sladović**, profesor univerziteta »Pravno-posjedovni odnosi šuma u Bosni i Hercegovini«.

Dr. **Spiller-Muys**, agrarni komisar »Agrarni problemi Slovenije v svojih odnošajih do šumarstva«.

Zol. **Sonnefeld**, direktor »Tehnika iskorišćavanja bukovine«.

Ing. **Šivic**, nadsavjetnik »Rad oko zašumljivanja u Sloveniji«.

Dr. **Škorić**, docenat univerziteta »O uzrocima sušenja hrastika.“

Dr. ing. **Šolaja**, profesor univerziteta »Kemizam drveta«.

Ing. **Stenel**, pomoćnik generalnog direktora »Dugoročni bosanski ugovori«.

Ing. **Urbas**, nadsavjetnik »Eksote v gozdnem gospodarstvu Slovenije«.

Dr. **Vasić**, generalni direktor »Ograničavanja šuma u Srbiji«.

Dr. **Vučković**, „Šumarska bibliografija".

Ing. **Zierafeld**, »Rezultati vlastite režije u Sloveniji«.

Skrećemo pažnju gg. saradnika na to, da je u prvom redu potrebno da se ne prekorači gornja granica broja stranica. Maksimalni iznos neka bude deset stranica garmonda uzevši kao bazu današnju stranicu »Šumarskoga Lista«. Samo ondje, gdje se prilažu slike, fotografije, grafikoni i tebele može biti broj stranica maksimalno dvanaest. Za veći broj stranica potreban je posebni dogovor. Tim nije rečeno, da ne može članak pojedinog saradnika biti i manji. Naprotiv izvjesan broj članaka morati će biti kraći, jer bi inače knjiga bila suviše velika. Molimo da način pisanja bude što pregnantiji, ne popularan već stručan, no ipak tako da će on biti pristupačan obrazovanom čitaocu ako on i nije specijalista u grani, o kojoj članak govori. Potrebno je da gospoda saradnici uvaže i našu molbu, koju donosimo na unutarnjoj strani omota u svakom broju.

Za redakcijoni odbor:
Prof. dr. **Ugrenović**.

ZAPISNIK

Podružnice J. Š. U.

odborovi seji v Celju dne 26. I. 1926.

Navzoči: predsednik inž. Lenarčić, podpresednik inž. Pahernik in inž. Rustia, ki vrši začasno tudi posle tajnika, blagajnik inž. Obereigner, odborniki: vl. svetnik Detela, inž. Šivic, Urbas, Tavčar, Travirka, Ružić; Nadupravitelj Lang, veleposestnik Podlesnik.

Predsednik otvori ob ½11 sejo, pozdravi došle in ugotovi sklepčnost.

Prva točka dnevnega reda: „Spomen knjiga". Rustia pročita zadevno pismo prof. Dr. Ugrenovića. Šivic vpraša ali je zbrati in objaviti v zgodovinskem (I. del knjige) spisu Schollmayer-Lichtenberga tudi slike posameznih funkcijonarjev preišnjega gozdarskega društva za Kranjsko in Primorsko, Sklene se, da se jih vpošlje, kolikor jih bo mogoče dobiti; in jih poseben odbor smatra za objavo primernim.

Detela poroča, da ga je Schollmayer-Lichtenberg pooblastil, da prosto preprestavi spis in predlaga skrašanje spisa, čemur odbor potrdi. Urbas izjavlja, da bi bilo priporočljivo spopolniti „Spomenknjigo" tudi s podatki, nanašajočimi se na štajerski del Slovenije, na kar se sklene, da spopolnita Schollmayerjev spis za prehodno dobo do udruženja v J. Š. U. Detela za Kranjsko-Primorsko, Urbas za Štajersko.

Za nabiranje in izbiro slik se voli odbor Šivic, Detela, Rustia.

Šivic poroča, da se je prof. Ugrenović že sam obrnil na nekatere gospode v Sloveniji radi prispevka k drugemu delu „Spomenknjige" (strokovni spisi), da naj bi se poslali spisi, tičoči se Slovenije, posebnemu redakcijskemu odboru izvoli se isti odbor kakor za izbiro slik.

Šivic priporoča predložitev spisov temu redakcijskemu odboru do 15. maja 1926. Spise tičoče se Štajerske bi bilo poslati v pregled Urbasu v Maribor.

Lenarčič, ki naj bi sestavil spis o lesni industriji vpraša, ali se ima spis opremiti slikami. Temu se pritrdi s pripombo, da se morajo slike nanašati po možnosti na raznovrstna lesno-industrijska podjetja,

Druga točka dnevnega reda: Gozdarska šola.

Predsednik prosi Urbasa, da zadevno poroča. Urbas pravi, da smo v tej zadevi tam, kjer smo bili pred par leti. Glavno vprašanje je pr dobitev primernih prostorov. Poslopja kadetnice v Mariboru ni bilo mogoče dobiti. Dasiravno je ministrstvo za šume in rudnike izposlovalo del inventarja te šole, je bil ista v celoti odnešen, pre se je moglo kaj izbrati. — Mišljena priključitev gozdarske šole kaki drugi šoli je neizvedljiva, ker so vse šole itak prenatrpane. — Preostaja le nakup primernega poslopja. Treba za to le dovoljne glavnice. ki bi jo bilo preskrbeti z ozirom na veliko važnost gozdarske šole za izobrazbo kmečkih sinov, ki bi postali umni oskrbniki lastnih gozdov. — Lenarčič povdarja tudi potrebo skorajšnje ustanovitve šole, bi najbi nudila poduk učencem o pravilnem izkoriščanju gozdov, o izrabi konjukture, o lesni industriji. Priporoča tudi institucijo potovalnega učitelja, ki bi podučeval gozdne posestnike na licu mesta o pravilnem proizvajanju izdelkov. Urbas omenja, da bodo kurzi sestaven del šole; polaga posebno važnost na izbiro pravega voditelja.

Po daljnih različnih nasvetih glede rešitve tega vprašanja izjavlja Lenarčič, da bode potom v plivnih oseb skrbel, da se vendar — ako le možno — prepusti del kadetnice za šolo, ali pa, da prevzame kak denarni zavod nakup primernega poslopja. Temu namenu naj bi — nekako kot prvi obrok — služil že nekaj let v državnem budžetu v postavljeni kredtt za gozdarsko šolo. — Navzoči sprejmejo z veseljem to ponudbo in prosijo Lenarčiča, da jo čimprej izvrši in da poroča zadevno na prihodnji odborovi seji.

Ružić poroča o sedanjem stanju gozdarskih šol v naši državi in priporoča za sedaj obisk enoletnega kurza za šumsko-tehnično pomožno osebje v Sarajevu.

Tretja točka dnevnega reda: Občni zbor podružnice J. Š. U.

Rustia omenja, da se o priliki zadnjega občnega zbora na Vrhniki radi pomanjkanja časa ni moglo sklepati o tem, kje naj bi bil občni zbor v letu 1925. in da je o priliki odborove seje dne 16. novembra v Ljubljani bilo govora o morebitnem povabilu na Herbersteinovo posestvo pri Ptuju. O tem naj bi se izjavil g. Urbas. Ta opozarja na izpremembe v upravi omenjenega posestva, ki bi mogle preprečiti prej mišljeno povabilo; je pa mnenja in stavi predlog, naj bi se letošnji občni zbor podružnice vsekakor vršil v Ptuju — ne da bi se računalo na gostoljubnost lastnika posestva. — Objekti, ki jih bo prilika videti (Herbersteinovo ali Čučekovo posestvo), bodo nudili udeležencem obilo zanimivega.

Predlog Urbasov, kakor oni Langa, naj bi se vršil občni zbor že v prvi polovici meseca junija, se sprejmete. — Lokalni odbor naj bi sestavil Urbas.

Šivic predlaga, da se eventualne goste povabi le k dru emu (splošnemu) zborovanju, ne pa k prvemu, ker se na prvem razpravljajo le društvene upravne zadeve. Predlog se odobri.

Četrta točka dnevnega reda: Eventualija.

Šivic sproži vprašanje o prireditvi gozdarsko-lovske-ribarske razstave. Prečita se zapisnik o predmetni seji v Laškem dne 14. decembra 1925 in objavi se sklep glavne uprave o dovolitvi zneska 500 Din za troške pripravljalnega dela. — Šivic izjavlja, da se bo v kratkem določil širši odbor, ki bo sestavil program delovanja, kar se vzame na znanje.

Ob 12^{30} h zaključi predsednik sejo, zahvaljujoč se za udeležbo in dokazano zanimanje.

Замјена Шумарскога листа. Интернацијонални институт за пољопривреду Institut International d' Agriculture у Риму понудио је нашем Удружењу своје периодичке публикације Revue Internationale des Renseignements Agricoles у замјену за Шумарски Лист. То је ревија у којој се стичу нити пољопривреде и шумарства не само цијеле Европе већ читавога свијета. Наше Удружење може да се поноси овом понудом. Ово је најбољи доказ како наш чедни друштвени орган наилази на признање и у иностранству.

„Значај Шумарства у нашој држави". Доносећи у фебруарском броју овај чланак господина Љубомира Голубовића, апсолвента београдског пољопривредног факултета, назначили смо (на стр. 115.) да је рад награђен Светосавском наградом Његова Величанства Краља. Поводом писменога упита, управљенога на Уредника, констатујемо, да смо ову биљешку донијели на основу писма господина Љ. Голубовића од 8. фебруара 1925. послатог нам из Јагодине (примљенога 15. II. 1925. под бројем 59/1925), у којему аутор дословце каже:

„Шаљем Вам свој рад који је на Универзитету награђен као Свето-Савски темат".

Писцу, који се за то питање интересовао, оволико на објашњење.

Уредништво.

ISKAZ UPLAĆENE ČLANARINE I PRETPLATE U MJESECU JANUARU GOD. 1926.

Članova redoviti:

Kundrat Emil, Zagreb, Din 50 za god. (1926.); Miljuš Petar, Zagreb, Din 50 (1926.); Milić Djuro, Bačka Palanka Din 100 (1925. i 1926.); Zečević Vladimir, Maglaj, Din 50 (1926.); Jovanovac Antun, Beograd, Din 50 (1926.); Baranac Slobodan, Aleksinac, Din 50 (1926.); Kereškenji Velimir, Zagreb, Din 50 (1926.); Ljubisavljević Simo, Varvarin, Din 100 (1923. i 1924.); Malečić Vatroslav, Ljeskovica, Din 50 (1926.); Dr. Andrija Petračić, Zagreb, Din 100 (1926.); Kovačević, Roko Sisak, Din 50 (1926.); Hanzlovsky Venceslav, Gorje, Bled. Din 50 (1926.); Vuković Lazar, Čardak, Din 50 (1926.); Neferović Franjo, Ogulin, Din 100 (1925. i 1926.); Krebelj Petar, Bos. Novi, Din 57 (1925.) i upis; Franješ Juraj, Bjelovar, Din 50 (1926.); Budimir Strgar, Ogulin, Din 50 (1925.); Pogačnik Josip, Sarajevo, Din 50 (1925); Asaj Franjo, Karlsdorf, Din 50 (1926.); Nedimović Dušan, Čajniče, Din 50 (1926.); Terrer Adolf, Dragović, 50 (1926.); Rukavina Josip, Ogulin, Din 50((1926); Serdar Stjepan, Sušak, Din 50 (1926.); Magdalenski samostan, Studenice, Din 50 (1926.); Hollmann Josip, Rogatica, Din 50 (1926.); Klimeš Janez, Rogatec, Din 50 (1926.); Pičman Karlo, Sušak, Din 50 (1926.); Kajfež Drago, Lokve, Din 50 (1926.); Radišević Milan, Gospić, Din 50 (1926.); Pajc Mišo, Vukovar, Din 50 (1926.); Kariolić Stanko, Jastrebarsko, Din 50 (1926.); Rožman Viljko. Maribor, Din 50 (1926); Ježić Miroslav, Novi-Vinodolski Din 50 (1926.); Tropper Ivan, Vinkovci, Din 50 (1926.); Stiivičević Nikola, Vinkovci, Din 100 (1925. i 1926.); Sablić Rudolf, Sušak, Din 50 (1926.); Prof. dr. E. Rössler, Zagreb, Din 50 (1926.); Sevnik Franjo, Vukovar, Din 50 (1926.); Schürer Ivan, Sarajevo, Din 50 (1926.); Hajde Josip, Dubica, Din 100 (1927. i 1928.); Serbačić Karlo, Dubica, Din 50 (1926.); Barle Alojz, Ptuj, Din 50; Sonnbichler Franc, Tržič, Din 50; Podlesnik Anton, Ribnica, Din 50; Kamniška meščanska korporacija, Kamnik, Din 50; Weidl Emil, Slov. Bistrica, Šuštešić Janko, Crnilug, Din 50 (1926.); Lastrić Dragutin, Zavidovići, Din 50 (1925.); Ivan Lovrenčič, Ljubljana, Din 50; Djurić Stjepan, Subotica, Din 50

Javornik Josip, Žalna, Din 100; Petrović Paja, Sr. Mitrovica, Din 50 (1926.); Piršić Vilim, Ogulin, Din 50 (1926.); Bergan Rudolf, Lokve, Din 100 (1925 i 1926); Wassner Josip, Sarajevo, Din 50 (1926.); Savić Djordje, Sarajevo, Din 50 (1926); Vlaha Lovro, Han-Kumpanija, Din 100 (1925. i 26.); Fischer Makso, Nova Gradiška, Din 50 (1926.); Havranek Josip, Vukovje-Darovar, Din 50 (1926.); Dunst Viktor, Beli Manastir, Din (1926.); Posestvo Križničkoga reda Vel. Nedjelja, Din 50; Herman Gumpert, Ptuj, Din 50 (1926.); Savić Jovan, Deliblato, Din 50 (1926); Slanina Franjo, Grubišnopolje, Din 50 (1926); Ferenčić Stjepan, Bjelovar, Din 50 (1926.); Kelez Marin, Dubrovnik, Din 50 (1926.); Gorić Sulejman, Rogatica Din 50 (1926.); Manojlović Branko, Čakovec, Din 50 (1926.); Slunjski Ferdinand, Vrlika, Din 100 (1925. i 1926.); Miljuš Nikola, Sarajevo, Din 50 (1926.); Gorišek Milan, Sv. Lenart, Din 50; Eger Gustav, Železniki, Din 50; Drobnik Emil, Podsreda, Din 50; Ton Josip, Donji-Miholjac, Din 50 (1926.); Rajković Vel. S. Boljevac, Din 50 (1926.); Löwy Marko, Sjetlina, Din 50 (1926.); Perc Vilim, Zagreb, Din 50 (1925.); Lončar Ilija Sokolovac, Din 50 (1926.); Zastavniković Slavko, Karlovac, Din 50 (1926.); Muck Walter, Otočac, Din 50 (1927.); Filipović Mato, Bjelina, Din 5 upisnina; Joksimović Branko, Knjaževac, Din 50 (1925.); Lach Milan, Lož, Din 100 (1924, i 25.); Crvenčanin Božidar, Sarajevo, Din 50 (1926.); Marković Milan, Aleksinac, Din 100 (1925. i 26.); Uprava oskrbništa keserjeve grajščine, Ortenek, Din 25; Drago Nemec, Jasenovac, Din 50 (1926.) Müller Djuro, Virovitica, Din 50 (1926.); Šćurovski Nikola Sisak, Din 50 (1925.); Rajković Vel. S. Boljevac, Din 100 (1027. i 28.); Pavlić Ante, Garešnica, Din 50 (1926.); Draženović Ivan, Oriovac, Din 100 (1927. i 26.); Milovanović D. Beograd, Din 50 (1927.); Ljuština M., Skoplje, Din 50 (1926); Drenovac Svetozar, Drežnik, Din 50 (1925); Hefner Josip, Djakovo, Din 50 (1926.); Ružičić Antun Djakovo, Din 50 (1926.); Zwikelsdorfer Ivan, Kalje, Din 50 (1926.); Vojvoda Franjo, Voćin, Din 50 (1926.); Manojlović Petar, Vinkovci, Din 50 (1926.); Simunović Živan, Beograd, Din 50 (1926.); Dmitrašinović Rade, Dobrljin, Din 50 (1926.); Hanika Hugo, Bo Gradiška, Din 150 (1924. 25. i 26.); Herman Josip, Vrbanja, Din (1926.); Stanivuković Simo, Teslić, Din 50 (1926.); Palme Josip, Zagreb, Din 50 (1925.); Attemsa gozd. urad Slov., Bistrica, Din 50; Rojić Savo, Ilidža, Din 100 (1925. i 26.).

Članova pomagača:

Stanimirović Jovan, Beograd, Din 25 za god. (1926.); Crvenčanin Božidar, Sarajevo, Din 25 (1925.); Karadžić Ivan, Karlsdorf, Din 25 (1926.); Opačić Vojislav, Zagreb, Din 25 (1926.); Katavić Mijo, Urgorc, Din 30 (1925. i upis.).

Članova podupiratelja:

Greiner Julio, Ljeskovica, Din 50 za god. (1925.); Budinj Ivan, Sjetlina Din 105 (1925.) i upis.

Pretplata: za Š. L. u mjesecu januaru 1926. god.

Šum. uprava Srednje, Din. 100 za god. (1926.); Šum. uprava, Gornji Milanovac, Din 120 (1922. i 23.); Direkcija šuma križev. im. općine Bjelovar, Din 100 (1926.); Direkcija šuma, Sušak, Din 100 (1926.); Šumska uprava, Udbina, Din 100 (1926.); Šumska uprava, Škare, Din 100 (1926.); Šumska uprava Leskovac, Din 100 (1926.); Šumska uprava, Otočac, Din 100 (1926.); Šumska uprava Krasno, Din 100 (1926.); Šumska uprava, Sv. Rok, Din 100 (1926.; Šumska uprava, Gospić, Din 100 (1926.); Šumska prprava, Kosinj, 100 (1926.); Krapinska tvornica pokućstva i parna pilana d. d., Krapina, Din. 100 (1925.).

Pretplata:

Parna strugara, Kruševac, Din 100 za god. (1925.); Dragomir Petković, Kruševac, Din 100 (1925.); Prvo Jugoslov. d. d., Zagreb, Din 50 (1926.); Direkcija šuma, Sušak, Din 100 (1926.); Uprava biskup. dobra, Bač, Din 100 (1926.); Šum. ured Thurn-Taxissa, Lokve, Din 100 (1926.); Šum. uprava, Vozuča, Din 100 (1925.); Direkcija šuma, Bjelovar, Din 100 (1925.); Šum. uprava Prača, u Sjetlinama, Din 100 (1925.); Šum. uprava Turbe, Din 50 (1925.); Mesna blagajna, Celje, Din 100 (1925.); Uprava parne pilane Una, Bos. Dubica, Din 50 (1925.); Destilacija drva d. d., Teslić, Din 50 (1926.); Tvornica tanina, Sisak, Din 100 (1925.); Našička tvor. tanina i parapila, Sušine-Djurdjenovac, Din 100 (1926.); Šumska uprava, Zavidovići, Din 100 (1924.); Šum. uprava, Ilidža, Din 100 (1925.); Šumska uprava Turbe, Din 50 (1926.); Općinsko poglavarstvo, Split, Din 100 (1926.);

Личне вијести

Stjepan Hankonyi. Dne 23. siječnja o. g. preminuo je nakon dulje bolesti, umirovljeni upravitelj šumarstva na vlastelinstvu „Rudolfa grofa Normana" šumarski savjetnik Stjepan Hankonyi, u Valpovu.

Pokojnik se rodio g. 1862. u Feričancima u Slavoniji. Malu realku svršio je u Osijeku a šumarstvo na gosp. šumarskom učilištu u Križevcima sa odličnim uspjehom.

Po svršetku nauka (1880.) nastupio je službu šumarskog pristava u D. Miholjcu, na tadanjem vlastelinstvu valpovo-donjomiholjačkom.

U to vrijeme upravljao je u svojstvu šumarnika i ravnatelja velikim tim vlastelinstvom odlični naš šumarski stručnjak i pisac Adolf Danhelowsky, koji je mladoga Hankonyia radi njegove velike spreme i marljivosti u velike cijenio, te mu povjeravao mnoge važnije poslove šumarske prirode.

G. 1889. postao je sreskim šumarom u Valpovu, u kojem je svojstvu saradjivao na opsežnom radu oko diobe velikog vlastelinstva na valpovačko i donjo-miholjačko.

G. 1896. imenovan je nadšumarom i upraviteljem šumarstva u Valpovu. Kao takav uložio je svu svoju brigu oko organizacije službe, njege i uredjenja prostranih vlastelinskih šuma u duhu Danhelowskyjevom. Pored brige za racionalno šumsko gospodarstvo brinuo se Hankonyi u velike i za unapredivanje lovstva.

G. 1908. imenovan bi šumarskim nadzornikom a g. 1816. šumarskim savjetnikom.

Kao učenik A. Danhelovskyja, radio je već u svojim mlađim godinama na literarnom polju (Š. L. 1890) prikazujući šume i šumarstvo Podravine. Ovu svoju u svakom pogledu uspjelu i dotjeranu radnju izdao je iste godine u posebnoj brošuri pod naslovom: „Šume u slavonskoj Podravini". Poglavlje o uporabi slavonskih šuma obradio na temelju odličnih radova A. Danhelovskoga. Prema tome je Hankonyi mnogo doprinjeo popularizaciji Danhelowskyjeva rada.

Obavljao je dužnosti ispitača na državnim ispitima za samostalno šum. gospodarenje, cijeli niz godina.

Bio je vazda vedar, tačan i savjestan, otac svojim podčinjenim, a prijateljima iskren i vjeran drug. Teška boljetica dobivena u prerevnoj službi dugo mu podgrizala nit života, dok nije konačno i skršila, plemenita i značajna muža, čelik šumara — prijatelja — Stjepana Hankonyia.

Slava mu!

Krešimir Mifka.

POSTAVLJENI SU:

Leonid Kolomiscey, za šum. inž. asistenta I. kat. 9. grupe pri dir. šuma na Sušaku.
Rudolf Hajdu, za šum. nadsavetnika I. kat. 5. grupe pri dir. šuma u Vinkovcima.
Josip Biondić, za šum. nadsavetnika I. kat. 5. grupe kod pogl. sreza u Jasrebarskom.
Zvonimir Zemljak, za rač. pripravnika II. kat. 5. grupe pri dir. šuma u Vinkovcima.

UNAPREDJENI SU:

Vasiljevski Dragutin, za šum. nadsavetnika I. kat. 5. grupe u Sarajevu.
Spjevak Todor, za šum. nadsavetnika I. kat. 5. grupe u Olovu.
Vidman Radovan, za šum. nadsavetnika I. kat. 5. grupe u Sarajevu.
Stojanović Risto. za šum. nadsavetnika I. kat. 5. grupe u Zavidoviću.
Lohvaser Alfred, za šum. nadsavetnika I. kat. 5. grupe u Busovači.
Grbac Ivan, za šum. nadsavetnika I. kat. 5. grupe u Fojnici.
Forkapić Alfred, za šum. nadsavetnika I. kat. 5. grupe u Varešu.
Marek Jaroslav, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe u Sarajevu.
Bojić Stojko, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe u Ključu.
Premužić Andrija, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe u Sarajevu.
Kafadarević Fehim, za šum· savetnika I, kat. 6. grupe u Nemiloj.
Savin Jovan, za šum. savetnika I. kat 6. grupe u Šipovu.
Kajtaz Omer, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe u Tešnju.
Radimir Dragutin, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe u Sarajevu.
Balut Dane, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe n Konjicu.
Babić Marko, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe u Mostaru.
Strapajević Đuro, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe u Vinkovcima.
Bilinski Stanko, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe u Zagrebu.
Kopf Stjepan, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe na Sušaku.
Streh Alojzije, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe u Sarajevu.
Šrajner Leopold, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe u Bihaću.
Fremužić Andrija. za šum. nadsavetnika I. kat. 5. grupe u Sarajevu.
Jovanović Lazar. za okruž. šumara I. kat. 6. grupe u Bajinoj-Bašti.
Sajdl Oskar, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe u Plaškom.
Balić Ivan, za šum. savetnika I. kat. 6. grupe u Vinkovcima.
Premužić Ante, za inspektora I. kat. 6. grupe u Beogradu.
Oršić Stjepan, za šum. nadsavetnika II. kat. 1. grupe u Zagrebu.
Padjen Ivan, za šum. inž. I. kat. 8. grupe u Novskoj.
Nikolić Borislav, za okr. šumara I. kat. 6. grupe u Vranji.
Levi Marko, za šum. nadinžinjera I. kat. 8. grupe u Sjetlinama.
Korač Ljubomir, za nadoficijala I. kat. 2. grupe u Sr. Mitrovici.
Bosiljčić Blagoje, za šum. kancelistu III. kat. 3. grupe u Sarajevu.
Dožić Danica, za admin. činovnika II. kat 5. grupe u Beogradu.
Graf Josi, za šum. oficijala III. kat. 2. grupe u Apatinu.
Dogan Marko, za pis. oficijala III. kat. 2. grupe na Sušaku.
Tomčanji Irena, za pis. oficijala III. kat. 3. grupe u Apatinu.
Breljaković Marko, za kancelistu III. kat. 2. grupe u Sjetlinama.
Donadini Fanika, za pis. oficijala III. kat. 2. grupe u Zagrebu.
Plamenac Ljubomir, za okružnog šumara I. kat. 6. grupe u Andrijevici
Mijušković Petar, za okružnog šumara II. kat. 3. grupe u Plevlju.

PREMEŠTENI SU:

Mihaldžić Vidoje, šum. nadinžinjer I. kat. 7. grupe iz Rajića u Krapinu.
Mocnaj Dragutin, šum. nadsavetnik I. kat 5, grupe iz Jastrebarskog u Zagreb.
Petrak Juraj, šum. inžinjer I. kat. 8. grupe iz Sv. Ivan Zeline u Kutinu.
Hranilović Dane, šum, inž. I. kat. 8. grupe iz Dugog Sela u Kapelu-Batrinu.
Radovanović-Dragić, za potšumara III. kat. 2. grupe iz Ivanjice u Djevdjeliju.
Tomac Marijan, potšumar II. kat. 5. grupe iz Djevdjelije u Ivanjicu.
Duduković Milan, šum. nadsavetnik I. kat. 3. grupe iz Dubice u Dugo Selo.
Vidmar Vilko, šum. savetnik I. kat. 6. grupe iz Kapele-Batrine u Dubicu.
Vajner Milan, šum nadzornik II. kat. 1. grupe iz Kutine u Sv. Ivan Zelinu.
Ema Mans, potšumar I. kat. 9. grupe iz Prištine u Kosovsku Mitrovicu.
Šustić Josip, šumarski nadsavjetnik I. kat. 5. grupe iz Zagreba u Vel. Goricu.
Pleško Bartol, šumar. nadsavjetnik I. kat. 3. grupe iz Vel. Gorice u Zagreb Dir. šuma

UMIROVLJENI SU:

Pleša Nikola, šum. nadpoverenik I. kat. 7. grupe u Čazmi.
Benel Viktor, šum. nadzornik I. kat. 7. grupe u Karlovcu.
Asman Ferdinand, šumar II. kat. 3. grupe u Sanskom-Mostu.
Branković Miloslav, potšumar III. kat. 2. grupe u Prišt ni.
Banjanac Milan, nadoficijal III. kat. 1. grupe Dir. šuma na Sušaku.
Miljuš Petar, nadoficijal III. kat. 1. grupe Dir. šuma u Zagrebu.
Šišmanović Dobroslav, šef računovodstva II. kat. 1 grupe u Apatinu.

NOVA ORGANIZACIJA ŠUMARSKOG OSOBLJA.

Administrativno manipulativno osoblje direkcije šuma u Sarajevu stvorilo je organizaciju pod nazivom „Organizacija administrativno manipulativnogo soblja šumarstva", čije je sedište u Sarajevu, a delokrug rada se prostire na čitavu kraljevinu.

Mole se kolege da pristupe u ovu čisto strukovnu organizaciju i pored toga što su već članovi kojih drugih organizacija, kako bi se što bolje poradilo na poboljšanju stanja administrativno-manipulativnog osoblja.

NA ODAR DRUGU.

U znak štovanja svom nekadanjem šefu, uglednom šumarskom stručnjaku Stjepanu Hankonyi, šumarskom savjetniku u Valpovu, umjesto vijenca na odar, dajemo u Zakladu za uzgoj djece šumarskih činovnika svaki po 100 dinara.

Ing. Stjepan Kopf, šum. nadinžinjer, Sušak; Ing. Albin Leustek, šum. nadzornik grada Zagreba.

POGLAVARSTVO OPĆINE FUŽINE.

Fužine, dne 19. veljače 1926.

Broj: 685.

Jeftimba.

Općinsko poglavarstvo u Fužinama raspisuje za **dan 6. Marta** 1926. u 11 sati prije podne javnu pismenu jeftimbu za sastavak šumsko-gospodarstvene osnove za šumski posjed zem. zajednice Fužine u izmjeri od 1052 kat. jutra kao i za omedjašenje svih njezinih nekretnina u izmjeri od 1097 katastral. jutara.

Za svaku od ovih radnja imade se sastaviti posebna ponuda. Ponuda za sastavak šumsko-gospodarstvene osnove imade sadržavati ponudjenu cijenu po jednom katastralnom jutru, a ona omedjašenja po jednom kilometru obodne medjašne linije.

Sa dostalcem sastaviti će se na dan jeftimbe ugovor, koji veže dostalca odmah dočim zemlj. zajednicu Fužine tekar nakon odobrenja po oblastnom velikom županu.

Nacrte ugovora i opći uvjeti mogu se za vrijeme uredovnih sati proučiti kod opć. poglavarstva u Fužinama.

Ponude imadu biti providjene sa taksenom markom od 100 Din. i zapečaćene te se primaju do 6. marta 1926. uključivo do 11 sati prije podne.

Naknadne i brzojavne ponude neće se uvažiti.

Za jednu i za drugu radnju zahtijeva se predočenje zakonite kvalifikacije.

Kod jeftimbene rasprave prisustvovati će odbor zem. zajednice Fužine u svrhu da tom zgodom, sa poduzetnikom provesti se imajućih radnja uzmogne utanačiti ugovor.

Naročito se svi interesenti upozoruju, da će se prihvatiti najjefinija ponuda' razumjevajući samo po sebi, ako ista postavljenim uvjetima ove jeftimbe udovoljava.

Načelnik:
Ferdo Mance.

ПОГЛАВАР СРЕЗА КОЊИЧКОГ.

Број: 7197/25. Коњиц, дне 11. фебруара 1926.

Оглас.

Код Поглавара среза коњичког продаваће се **дне 5. марта** у петак у 10 сати путем јавне усмене и писмене дражбе 2 комада цеверастих јаворових стабала са искличном цијеном од 2480 динара.

Стабла се налазе у шуми званој Сировој Гори, те се могу уз предходно најављење код поглавара среза прегледати.

Сваки нудиоц мора прије почетка дражбе положити вадиј у износу од 248 динара (двијестотине четрдесет осам) динара те таксену марку од 100 динара.

Писмене понуде таксиране и са вадијем треба да стигну запечаћене до почетка лицитације на чијем омоту треба да је написано:

„Понуда“ на 2 држ. јавора на подручју поглавара среза коњичког.

Досталац ће сносити трошкове око расписа лицитације, трошкове тражења и процјене стабала затим 6% од куповине фонду за пошумљавање.

Дирекција Шума у Сарајеву бира слободно између стављених понуда и може све одбити без навађања разлога.

Поглавар среза:
Рајковић, с. р.

Broj 936.

OGLAS.

Savez Agrarnih Zajednica Južne Srbije u Skoplju, ima na prodaju oko 1500 m³ hrastovih i cerovih trupaca, dužine od 3—8 metara i debljine od 30 do 80 cm.

Drva — trupci složeni su na otvorenom polju pokraj puta Peć—Kos. Mitrovica, u neposrednoj blizini žandarmerijske stanice u Djurakovcu gde se u svako doba mogu videti.

Bliža obaveštenja mogu se dobiti u Kancelariji Saveza Agrarnih Zajednica u Skoplju ulica Princa Gjorgja broj 5.

Skoplje, 10. II. 1926.

SAVEZ AGRARNIH ZAJEDNICA JUŽNE SRBIJE.

Broj 132.

PRODAJA BUKOVOG OGREVNOG DRVETA.

Kod šumarske uprave u Ilidži prodavaće se u četvrtak dne 11. marta 1926. god. u 10 sati pre podne putem javne usmene i pismene dražbe oko 500 pr. metara bukovog ogrevnog drveta u šumi Rogoj (Duboki potok) opć. Trnovo uz iski čnu cenu od 5 (pet) 75/100 Din po pr. metru na panju.

Svaki nudioc mora pre početka dražbe položiti vadij od 287.50 dinara u novcu ili vrednosnim papirima, koji se primaju kod sklapanja ugovora sa državom i taksenu marku od 100 dinara. Strani podanici treba da polože dvsotruki vadij.

Dostalac će platiti 6% od celokupne kupovnine u fond za pošumljivanje i sve troškove raspisa dražbe.

Pismene ponude sa vadijem i taksenom markom od 100 dinara treba poslati zapečaćene šumskoj upravi u Ilidži najkasnije do 10 sati 11. marta 1926. godine sa oznakom na omotu: »Ponuda na ogrevno drvo u Rogoju«.

Kasnije prispele ponude i očitovanja neće se uvažiti.

Svakom reflektantu stoji slobodno da drvo pre dražbe pregleda.

Pogodbe, kupnje i prodaje izložene su na uvid kod šumske uprave u Ilidži.

Ministarstvo Šuma i Rudnika bira slobodno izmedju usmenih i pismenih ponuda i može sve bez navadjanja razloga odbiti.

Do rešenja vezani su nudioci na svoje ponude.

Ilidža, 5. II. 1926.

ŠUMSKA UPRAVA ILIDŽA.

Našička tvornica tanina i paropila d. d.

Centrala

ZAGREB

Mažuranićev trg 23.

Parne pilane: Sušine-Gjurgjenovac, Ljeskovica, Andrijevci, Podgradci i Karlovac.

Tvornica tanina, parketa, bačava, pokućtva u Sušine-Gjurgjenovcu, **tvornica škatulja i ljupljene robe** u Podgradcima, **Impregnacija drva** u Karlovcu.

Drach Industrija drva d. d.

Središte: SISAK — Podružnica: VIROVITICA

Pilana: Caprag i Virovitički Antunovac

Telefon: Sisak broj 14 — Telefon Virovitica broj 15

Proizvodnja svakovrsnog hrastovog, bukovog, jasenovog i brestovog materijala, gradje za željeznice i dužica.

Šumska industrija

Filipa Deutscha Sinovi

Vrhovčeva ul. 1 — **ZAGREB** — **Telefon broj 47**

Parna pilana u Turopolju.

Export najfinije hrastovine. Na skladištu ima velike količine potpuno suve hrastove gradje svih dimenzija. UTEMELJENO GODINE 1860.

KR. PRODAJA BARUTA
INDUSTRIJA ORUŽJA

BOROVNIK i VRBANIĆ

ZAGREB

Jurišićeva ul. 9.

Prodaja svakovrsnog oružja, municije lovačkih potrepština.

Obavlja svakovrsne popravke, koji spadaju u puškarsku struku, kao i montiranje dalekozora

Vlastita tvornica pušaka u Borovlju (Ferlach).

Prodaja na veliko i na malo.

Šumske čekiće

Društvene i sportske znakove, vignete, štampilje od najbolje francuske gume, pečatnjake, gravure u zlatu i srebru, klišeje za zlatotisak, šablone, emajlne ploče izradjuje brzo i jeftino.

Zavod za rezbariju i štampilje

BREZINA I DRUG

ZAGREB, Frankopanska ul. 9. **Telefon 8-53.**

„SLAVEKS“

dion. dr. za šumsku industriju, Zagreb.

Proizvada i eksportira: Rezanu hrastovinu najbolje slavonske kakvoće sa pilane Brod n./S. Parenu i neparenu bukovu gradju znamenite kakvoće sa pilane Pakrac.

„SLAVEKS“

société anonyme d' exploatation forestière, Zagreb.

Produit et exporte: Sciage Chêne, de meilleure qualité de Slavonie de sa scierie de Brod s./S. Sciage Hêtre de la célèbre provenance de Pakrac de sa scierie de Pakrac (Slavonie) Etuvagé égal. Usine de talons en bois de Hêtre.

Vrlo poznata

trušnica

Jul. Stainer, Wienerneustadt, Austrija

razašilje u najboljoj vrsnoći i
najvećoj klijavosti sve vrsti

šumskog sjemenja

sa zajamčenim porijeklom, kao jele, bijelog
i crnog bora i t d. iz Jugoslavije.

Cijenici se šalju na zahtjev.

Adressa za brzojave:

Samenstainer, Wienerneustadt.

Jasenovu piljenu robu,

najbolje bijele i žilave kvalitete, bez raspuklina i inih pogrešaka, koja leži na skladištu najmanje 4 godine, dugačku 4 metra i preko toga, debelu 70—120 mm., izrezanu od stabala posve čistih od grana i debelih barem 40 cm. kupujemo u svakoj količini. Ponude u dolarskoj valuti, postavno na njemačku granicu, neka se šalju na adresu:

Karl Wissmann, Holzgrosshandlung

Ludwigshafen am Rhein.

Filialen in Düsseldorf und Amsterdam.

Dioničarsko društvo za eksploataciju drva

Zagreb, Trg N br. 3.

Telefon 16-34, 12-38

Brzojavi: „EXPLOITAT"

Parna pilana i tvornica parketa VIROVITICA, KRUŠEVAC

Prodajni ured BANJA-LUKA

Proizvadja i eksportira:

hrastovu robu, parenu i neparenu bukovinu, mekanu rezanu gradju, gorivo drvo te parkete

Société Anonyme d' Exploitation forestière

Zagreb, Trg N br. 3.

Téléphone 16-34, 12-38

Télégrammes: „EXPLOITAT"

Scierie à vapeur et fabrique de parquets VIROVITICA, KRUŠEVAC

Bureau de vente BANJA-LUKA

Produit et exporte:

matériaux en chêne, hêtre étuvé et non étuvé, bois tendre matériaux de construction, matériaux sciés et bois pour chauffage et parquets.

Pregled

oglašenih licitacija u mjesecu martu 1926.

Dražbuje se			vrst drva	Broj stabala	građevno	ogrjevno		drv. ug.	Isklična cijena	
dne	kod	u			m³	m³	pr. m.	pr. m.	D	p
11./III.	Šumske uprave	Ilidži	bukva	—	—	—	500	—	5 D po p. m	—
—	Saveza agrar. zajednica J. Srbije	Skoplju	hrast	—	1500	—	—	—	vidi oglas	—

Dosada izašla izdanja:

Br. 1. Ugrenović: „Iz istorije našeg šumarstva". Din 10·

Br. 2. Perušić: „Krajiške Imovne Općine" . . Din 10·—

Бр. 3. Петровић: „Шуме и шумска привреда у Македонији" . . . . . Дин 25·—

Izlazi uskoro:

Br. 4. Hufnagl-Veseli: „Praktično uređivanje šuma".

U nakladi Jug. Šum. Udruženja štampano:

Угреновић: „Закон о шумама" . . . . . Дин 20·—

Ugrenović: Šumarsko-politička osnovica Zakona o Šumama". . . . . Din 30·—

Ružić: „Zakon o šumama" . . . . . Din 50·—

Knjige se naručuju kod „Jugoslovenskog Šumarskog Udruženja", Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2.

ŠTAMPARIJA
GLAVNOG SAVEZA SRPSKIH ZEMLJORADNIČKIH ZADRUGA
U ZAGREBU.